

faglig
hed

ind-
dragelse

udvikling

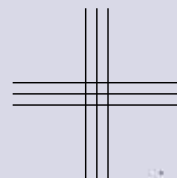
menings-
skabende

feedback

anerkendelse

mestrings-
strategier

psykologisk
tryghed

URAFSTEMNING

Ny bestyrelse
valgt

SIDE 22

UNDERSØGELSE

Store mængder
medicin går
årligt til spilde

SIDE 24

LEDELSE

Veje til trivsel

Guldorn fra
Apotekerkonferencen

10

4 ud af 6 danskere oplever smerter ugentligt¹

Nedenfor ses de hyppigste smertetyper over en 6 måneders periode

29%
muskelsmerter

20%
led- eller ledbåndsmerter

33%
skuldre og nakke

Voltaren Forte gel lindrer smerter og betændelse i op til 12 timer^{2,3}

- Færre systemiske bivirkninger end ved oral administration⁴
- Anbefales af Sundhedsstyrelsen ved akutte smerter (forstrækninger og forstuvninger)⁵

¹. Et nyt syn på smerter – en rapport om danskernes holdning til, og oplevelse af, smerte og ømhed, United Minds, 2021. ². Predel et al, Efficacy and Safety of Diclofenac Diethylamine 2.32% Gel in Acute Ankle Sprain. Med. Sci. Sports Exerc., Vol. 44, No. 9, pp. 1629-36, 2012. ³. Produktresumé for Voltaren Forte gel, 2. maj 2022. ⁴. Hagen M and Baker M. Curr Med Res Opin 2017;33:1623–34. ⁵. Smerteguide 2019, Sundhedsstyrelsen Rationel Farmakoterapi, sst.dk

Voltaren Forte (diclofenacdiethylamin), gel 23,2 mg/g. **Indikation:** Lokale inflammatoriske lidelser. **Dosering:** Voksne og børn på 14 år og derover: 2-4 g gel påsmøres huden 2 gange dagligt dér, hvor det gør ondt. Anvendelse i mere end 7 dage bør kun ske efter aftale med lægen. ***Kontraindikationer:** Må ikke anvendes ved overfølsomhed over for indholdsstofferne, hos patienter hvor acetylsalicylsyre eller andre NSAIDs fremprovokerer astmaanfald, urticaria eller akut rinitis, i graviditetens sidste trimester eller til børn under 14 år. **Interaktioner:** Da den systemiske absorption af diclofenac er meget lav ved topikal applikation, er risikoen for interaktioner meget usandsynlig. **Forsigtighedsregler:** Risikoen for systemiske bivirkninger kan ikke udelukkes. Samtidig brug af orale NSAIDs kan øge forekomsten af bivirkninger. Må kun anvendes på intakt og sund hud, og ikke i åbne sår eller på beskadigede hudområder. Må ikke komme i kontakt med øjne eller slimhinder. Må ikke indtages. Afbryd behandlingen, hvis hududslæt udvikles. Er ikke beregnet til brug under tætsluttende forbindelse. Nyrpåvirkninger er rapporteret. Der kan udløses bronkospasme hos patienter, der lider af eller tidligere har lidt af astma bronchiale eller allergisk sygdom. Indeholder propylglycol (E1520) som kan give irritation af huden, butylhydroxytoluen (E321) som kan give lokalt hududslæt og irritation af øjne og slimhinder, samt duftstoffer (benzylalkohol, citronellol, coumarin, d-limonen, eugenol, geraniol, linalool) som kan medføre allergiske reaktioner. ***Graviditet og amning:** Må ikke anvendes under graviditetens tredje trimester. Bør ikke anvendes under graviditetens første og andet trimester samt under ammeperioden uden lægens anvisning. Kan påvirke chancen for at blive gravid. ***Bivirkninger:** Almindelige: Udslæt, eksem, erytem, dermatit (inklusive kontaktdermatit), pruritus. Øvrige bivirkninger: Se produktresumé. ***Overdosering:** Den lave systemiske absorption af topikal diclofenac gør overdosering usandsynlig. **Lægemiddelformer:** gel. **Udlevering:** HA. **Pakninger:** 50 g, 100 g og 150 g. Se dagsaktuel pris på medicinpriser.dk. GlaxoSmithKline Consumer Healthcare ApS er indehaver af markedsføringstilladelsen. Trademarks owned or licensed by GSK. ©2023 GSK or licensor. GlaxoSmithKline Consumer Healthcare ApS. Haleon, tidligere del af GSK, er ansvarlig for dette materiale. Bivirkninger, både kendte og nyopdagede, bedes indberettet hurtigst muligt til Lægemiddelstyrelsen (www.meldenbivirkning.dk) eller GlaxoSmithKline (dk.info@gsk.com). De med (*) markerede afsnit er omskrevet og/eller forkortede i forhold til lægemiddelstyrelsens godkendte produktresumé, som vederlagsfrit kan rekvireres fra GlaxoSmithKline Consumer Healthcare ApS via mystory.nd@haleon.com eller telefon 80 25 16 27. PM-DK-VOLT-23-00002 20 / 01/2023

INDHOLD

4 Leder

Attraktive arbejdspladser er en ledelsesopgave

5 Medieklip

6 Nyheder

VEJE TIL TRIVSEL

10

Fasthold Generation Z på arbejdspladsen

12

Bliv en bedre leder for medarbejdere med neurodivergens

14

Fortæl de gode historier i hverdagen

16

BILLEDREPORTAGE

Apotekerkonferencen i glimt

22

Ny bestyrelse valgt

24

Årligt destrueres for 410 mio. kr. medicinrester indsamlet på apotekerne

28

Risikomanagere inspirerede på Q-møder

30

Digitalt kvalitetsstyringsværktøj på Hørsholm Apotek

33

Ansættelse før studiestart er en god investering

34

Ny viden

35

RUNDT OM

Valproat

36 APOTEKERLAND

VEJE TIL TRIVSEL 10

De unge går på arbejde med hjertet først og ser ikke opdeling mellem privat og faglig på samme måde som mange i de ældre generationer

Karen Spuur ledelseskonsulent

APOTEKERKONFERENCEN.

Det meningsfyldte job på apoteket var på dagsordenen, da ca. 100 apotekere var samlet til konference i maj.

16

Den attraktive arbejdsplads er en ledelsesopgave

HVORDAN SIKRER VI, at apotekerne er og bliver attraktive arbejdspladser, hvor medarbejdere – unge som erfarne – trives og udvikles? Det findes der ikke ét, men mange svar på. Nogle af svarene fik vi på Apotekerkonferencen i maj, hvor ledelseskonsulenter og andre kapaciteter lagde vejen forbi og delte deres bud på, hvad det kræver af os som ledere at kunne rekruttere, og ikke mindst fastholde, medarbejdere nu og i fremtiden.

Det er ikke så lidt. Vi skal favne og forstå den unge generation Z, rumme og møde det stigende antal medarbejdere med psykiatriske udfordringer, skabe psykologisk tryghed og tale fagligheden op – for blot at nævne nogle.

Det er spændende – men kan også virke overvældende. For hvordan får vi tid til at fordybe os i ledelsesopgaven midt i en travl hverdag, når der skal fyldes huller i skemaet, og de fleste af os allerede lægger langt mere end 37 timer om ugen på vores apotek?

Svaret er, at vi ikke har tid til at lade være. Hvis ikke vi prioriterer ledelse, ender vi selv, og vores medarbejdere, med at brænde ud. Derfor har vi i bestyrelsen igangsat en række tiltag, der skal hjælpe og inspirere til, at vi kan udvikle os som ledere.

Omkring 100 medlemmer har indtil videre taget imod forningens tilbud om en samtalepakke med CRECEA. Her er der skræddersyet hjælp at hente til den ledelsesopgave, som det

Vi skal skabe arbejdspladser, der er så attraktive, at medarbejderne har lyst til at blive.

Jesper Gulev Larsen,
formand for
Danmarks Apotekerforening

er, at skabe trivsel på apoteket – for medarbejdere, ledelse og apotekerens selv.

Derudover introducerer vi i den kommende tid to nye lederudviklingsforløb – ét rettet mod apotekere og ét til apoteksfarmaceuter med ledelsesansvar eller ambition derom.

Målet er at skabe arbejdspladser, der er så attraktive, at medarbejderne har lyst til at blive.

Rekruttering og fastholdelse har i det hele taget længe stået allerøverst på bestyrelsens dagsorden, og der bliver det formentlig stående længe endnu. For hvis vi ikke

har de medarbejdere, vi har behov for, forsvinder grundlaget for vores drift, og vi kan ikke leve op til vores forpligtelser over for borgere og samfund.

Derfor tager vi det i bestyrelsen også dybt alvorligt, at en gruppe medlemmer på generalforsamlingen fremsatte et forslag om at pålægge os at sikre 500 farmakonomuddannelsespladser fra næste år. Forslaget er udtryk for den desperation, som en del apotekere oplever, når de ikke kan rekruttere tilstrækkeligt faguddannet personale. Det blev ikke stemt igennem, men vi hører budskabet: Der skal ske noget. Det ved vi, og vi har derfor også fuldt fokus på at udrulle en række indsats, der skal sikre, at der uddannes flere medarbejdere – men også, at vi kan fastholde dem, vi har. ●

Ét coronastik koster op mod 31.000 kroner: 'Spild af skattekroner'

Der har været en diskussion om, hvornår man skulle flytte til en struktur, hvor man bruger apoteker eller en almen lægepraksis [...]. Og der må man jo sige, at det har været mere rettidig omhu i Region Hovedstaden end nogle af de øvrige regioner

Jakob Kjellberg sundhedsøkonom ved Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (Vive) til DR.

DR satte fokus på priser på vaccination

I slutningen af maj bragte DR historien om, at det er en dyr affære, når fire af landets fem regioner tilbyder coronavaccine på et af de regionale vaccinecentre, der fortsat er åbne. Her koster ét stik med en coronavaccine op mod 31.000 kroner, da der skal betales for blandt andet lokaler, løn, biler og afviklingsudgifter for opsagte lejemaal mv. I Region Hovedstaden, hvor man har valgt at lukke alle vaccinecentre og udlicitere opgaven til apoteker, koster det kun 229 kr. pr. stik.

Historien kørte på alle DR's kanaler og bredte sig desuden til Ekstra Bladet og BT.

Hør interviewet med journalist **Tobias Leth Klinge** fra podcasten **Slotsholmen** fra den 26. maj og forstå baggrunden for de dyre vaccinstik. Afsnittet hedder: "Ét corona-stik til 30.600 kroner".

Det virker jo fuldstændig hovedløst, at man bruger over 30.000 kroner på en vaccine i en region, når man kan løse opgave for 229 i en anden

Peder Hvelplund sundhedsordfører for Enhedslisten

Opslaget her om fordelene ved dosispakket medicin er blevet delt **109** gange og har fået **85 likes**.

Apoteker på Steno Apotek, **Jesper Gulev Larsen**, er genvalgt som formand for Apotekerforeningen. Det gav et stort bifald til generalforsamlingen og **169 likes** på LinkedIn.

FREMTIDENS SUNDHEDSVÆSEN. Vi skal skabe et sundhedsvæsen i verdensklasse, sagde statsminister Mette Frederiksen, da hun sammen med kommissionens formand Jesper Fisker, udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen og indenrigs- og sundhedsminister Sophie Løhde igangsatte Sundhedsstrukturkommissionens arbejde på et pressemøde den 23. marts.

Apotekerne med i Sundhedsstrukturkommissionens følgegruppe

Sundhedsstrukturkommissionen har netop offentliggjort en plan for, hvordan borgere, medarbejdere og andre aktører skal inddrages i kommissionens arbejde med, hvordan man bedst indretter fremtidens sundhedsvæsen.

SOM ET LED I PLANEN nedsættes en følgegruppe, som kommer til at bestå af en fast kreds af interessenter, som løbende inddrages i kommissionens arbejde. Følgegruppen består af følgende organisationer, som alle er blevet bedt om at udpege et medlem hver:

Danske Regioner, KL, Danske Patienter, FOA, Dansk Sygeplejeråd, Lægeforeningen, PLO, Sundhed Danmark/ Dansk Erhverv, SIND, Ældresagen, Danske Handikaporgani-

sationer, Apotekerforeningen, Danske Fysioterapeuter, Ergoterapeutforeningen og Lif.

"Sundhedsvæsenet berører os alle, og derfor har vi lagt en inddragende strategi, hvor vi samtidig kommer rundt i hele landet og får input fra både borgere, patienter, sundhedsprofessionelle og eksperter," siger kommissionens formand Jesper Fisker.

Første møde i følgegruppen afholdes ultimo juni 2023.

VEJLEDNING

Sådan godkendes udenlandske farmaceuter

Manglen på sundhedsfaglig arbejdskraft tvinger alle til at tænke nyt. Nogle apotekere kontaktes af udenlandske farmaceuter, som gerne vil arbejde på deres apotek. Det er ikke altid lige let at overskue, hvordan man får myndighedernes godkendelse til at ansætte dem. Derfor har Apotekerforeningen lavet en kort vejledning. Den ligger på medlemsnettet.

160.000

gange på en måned har medarbejdere på landets apoteker hjulpet borgerne ved at lave opslag i apotekssystemerne for at se, om et lægemiddel var på lager på et andet apotek

Apotekerforeningen på Folkemødet

Dosispakket medicin, medicinudfordringer i kommunerne og gratis medicin er blandt emnerne, når Apotekerforeningen igen i år rejser Apotellet foran apoteket i Allinge til Folkemødet. Ud over foreningens egne debatter lægges der telt til debatter arrangeret af blandt andet Lægemeddelstyrelsen, Statens Serum Institut, Komiteen for Sundhedsoplysning og Praktiserende Lægers Organisation.

APOTELT. Mange plejer at lægge vejen forbi Apotellet til en god debat og klat solcreme.

ADVARSEL

Utilsigtede hændelser med Tresiba®

Apotekerforeningens sekretariat er blevet opmærksomme på flere utilsigtede hændelser med Tresiba® i forbindelse med skift mellem de to styrker af insulinet ("Tresiba® 100 enheder/ml" og "Tresiba® 200 enheder/ml").

De utilsigtede hændelser skyldes restordre og skift fra 200 enheder/ml til 100 enheder/ml, hvor dosis samtidig er blevet ændret til det

dobbelte. Men det er vigtigt, at dosis ikke ændres, hvis man skifter fra den ene styrke til den anden, da dosistælleren viser antal enheder uanset styrken.

Apotekerne opfordres til at gennemgå patientvejledningen og UTH-casen til læring: 'Dosering af Tresiba® FlexTouch®' fra marts 2019.

Den findes på medlemsnettet.

To professorer i samfundsfarmaci udnævnt

Susanne Kaae og **Lotte Stig Nørgaard** er begge udnævnt til professorer i samfundsfarmaci ved Institut for Farmaci på Københavns Universitet. De har begge en længere forskerkarriere bag sig, hvor de har beskæftiget sig med mange aspekter af samfundsfarmacien.

LOTTE STIG NØRGAARD har blandt andet i sin forskning fokuseret på kommunikation på apoteket, den kliniske farmaceutrolle, løsning af sektorovertagelsesproblemer, bæredygtige lægemidler samt patientperspektivet på lægemiddelbrug. Desuden har hun igennem mange år været ansvarlig for studieophold på apoteket – en obligatorisk del af kandidatuddannelsen i farmaci.

SUSANNE KAAE har blandt andet forsket i forbedring af kommunikation og sammenhæng ved sektorovertagelse og implementering af nye teknologier, såsom 3D-printede lægemidler. Hun er generelt optaget af det patientcentrerede perspektiv, og er således blandt de drivende kræfter i forskning og udvikling af mentalisering på apotekerne.

NYT UDDANNELSESFORLØB TIL SOUSCHEFER:

Ledelse af mennesker

SOM ET LED I BESTRÆBELSERNE på at styrke og udvikle god ledelse på apotekerne, udbyder Apotekerforeningen nu et nyt uddannelsesforløb, der skal klæde souschefer/ledere på til ledelse af medarbejderne.

Uddannelsesforløbet er sammensat af i alt 10 undervisningsdage, der er fordelt over et halvt års tid.

Temaerne er:

- **Det personlige lederskab**, herunder afklaring af ledelsesforståelse og værdimæssigt ståsted
- **Professionelle samtaler**, der understøtter medarbejdernes faglige udvikling og samarbejde
- **Procesledelse**, der har fokus på at facilitere dialoger og kvalitet i samarbejde
- **Arbejdsfællesskaber**, der skaber organisatoriske sammenhænge og understøtter medarbejdernes aktive involvering og deltagelse i løsning og håndtering af organisationens opgaver.

Uddannelsen starter op første gang i september.

Der er endnu få ledige pladser.

Læs mere på medlemsnettet under Personale/kurser

Mælkesyrebakterier tilsat D-vitamin

Lacto Seven produkterne er velegnede til hele familien.
Tabletterne kan tages dagligt eller over en periode.

Unik KOMBINATION

- ✓ 7 nøje udvalgte naturlige mælkesyrebakteriestammer
- ✓ Med D-vitamin, der bidrager til et normal immunforsvar
- ✓ Beskyttede mælkesyrebakterier, der når tarmene i live

LACTOSE FREE

GLUTEN FREE

www.lactoseven.com/da

Apotekere stoler på os

– 12.000 installationer og fortsat nærværende

Thomas Lacentra
Commercial Lead
MMS Rowa DRI
+45 2199 3860
thomas.lacentra@bd.com

bd.com/rowa

BD, the BD Logo and BD Rowa are trademarks of Becton, Dickinson and Company or its affiliates.
All other trademarks are the property of their respective owners. © 2023 BD. All rights reserved. May-2023, BD-90669

Veje til trivsel

Fasthold Generation Z

Veje til trivsel

Hvordan skaber man attraktive og fagligt stærke arbejdspladser for nuværende og fremtidige farmakonomer og farmaceuter på apotekerne? Det var der masser af forskellige bud på fra de eksterne oplægsholdere på konferencen. På de kommende sider har vi samlet pointer fra tre af oplæggene.

Præsentationer fra alle oplægsholdere findes på Apotekerforeningens medlemsnet.

Unge medarbejdere har andre krav og forventninger til deres arbejdsplads og til deres leder. Det gør man klogt i at blive bevidst om, hvis man have dem til at blive på arbejdspladsen, er budskabet fra konsulent og forfatter **Karen Spuur**.

Hvad kan man som leder gøre, hvis man gerne vil have nyuddannede og unge medarbejdere til at blive på arbejdspladsen? Først og fremmest skal man forstå, at de er vokset op i, og rundet af, en anden verden end ældre generationer. Det stiller helt andre krav til, hvordan de skal ledes.

Det er det overordnede budskab fra Karen Spuur, der er selvstændig ledelseskonsulent og blandt andet forfatter til bogen 'Ledelse af unge - fasthold og tiltræk med nærværende ledelse'.

"Generation Z er vant til, at deres mening er vigtig. De er vokset op med den anerkendende pædagogik, hvor de ses og bekræftes – både i skolen og i familien. De er vant til at have indflydelse på alt; fra hvad der skal spises til aftensmad til hvor, familien skal hen på ferie. Og i deres skolegang har de arbejdet i grupper, er blevet inddraget, hørt og set," siger Karen Spuur.

Det har præget dem og deres forventninger til, hvordan de mødes på en arbejdsplads.

"Generation Z opleves ofte som ledelsestunge og vil gerne ses. De har et behov for en meget tæt relation til deres nærmeste leder. De er utålmodige efter, hvor hurtigt de skal udvikle sig, og de

AF: TRINE GANER
ILLUSTRATION: MAI-BRITT AMSLER

på arbejdspladsen

Hvis ikke den unge generation får, hvad de vil have, er de ikke sene til at zappe videre

Karen Spuur talte på Apotekerkonferencen onsdag den 11. maj 2023.

er tydelige om, hvilke opgaver, de synes er sjove, og hvilke, de ikke synes er sjove. Og så er work-life-balance vigtig for dem. Men de bringer også meget godt med sig. De er omstillingsparate og særdeles kompetente til at være medskabere af en læringskultur. Som med andre generationer, så har de styrker og udfordringer" lyder Karen Spuurs karakteristika af den yngste generation på arbejdsmarkedet.

Feedback og anerkendelse

Det stiller, ifølge Karen Spuur, først og fremmest krav til lederen om anerkendelse og hyppig feedback.

"Der er et stort behov hos de unge for løbende feedback. Den der med at tænke, at det tager vi til MUS-samtalen: glem det! De skal hele tiden løbende guides, bekræftes og anerkendes," siger hun.

Den unge generation er også vant til

en anden måde at indgå i relationer på. Mange unge vil gerne dele private ting med deres leder, og det kan være svært at håndtere, hvis man selv er skolet i, at man på arbejdspladsen er i en professionel sfære.

"De unge går på arbejde med hjertet først og ser ikke opdeling mellem privat og faglig på samme måde som mange i de ældre generationer. At blive mødt af en leder, der holder det professionelt, kan føles som en afvisning," siger Karen Spuur.

Og så har den unge generation et stort behov for at vide, hvad meningen er med deres arbejde.

"Deres arbejde skal give mening på det personlige niveau. De skal opleve, at de gør en forskel for kunderne og bidrager til teamet. Mange unge har svært ved selv at lave den oversættelse, for de har ikke erfaringen. Det er der, at det er vigtigt at bedrive nærværende ledelse," siger Karen Spuur.

Et godt psykologisk arbejdsmiljø er vigtigt for alle medarbejdere. De unge kræver det, ifølge Karen Spuur, mens de ældre lettere tolerer et vanskeligt arbejdsmiljø. "Som leder skal man være rollemodel og gå forrest", understreger hun. ●

Karen Spuur holdt oplæg på Apotekerkonferencen den 11. maj 2023.

Karen Spuur

Selvstændig konsulent, ekstern lektor i ledelse ved Erhvervsakademiet Cphbusiness. Hun er forfatter til bogen 'Ledelse af unge - fasthold og tiltræk med nærværende ledelse'.

3 pointer fra Karen Spuur

1 Hjælp med at skabe mening

Som leder skal man kunne sætte rammerne for den unge og hjælpe den unge med at skabe mening i arbejdet.

2 Vær nærværende i lederskabet

Som leder skal man kridte banen op for den relation, man som leder kan tilbyde. Man skal være empatisk og interesseret.

3 Giv hyppig feedback

Lederens anerkendelse og feedback skal være hyppig og i form af konkrete handlingsanvisninger til den unge for at træne dem i at arbejde selvstændigt. Det skaber den udvikling, de higer efter. Anerkendelse og feedback kan gives i hyppige 1:1-samtaler.

Vil du vide mere?

Karen Spuur udfolder sine pointer fra Apotekerkonferencen og giver masser af værktøjer til ledelse af den unge generation på en temadag, der afholdes i både Øst- og Vestdanmark til november. Se mere på [medlemsnettet](#).

>

Veje til trivsel

Bliv en bedre leder for medarbejdere med neurodivergens

Mennesker med diagnoser som ADHD og autisme kan have brug for særlig opmærksomhed fra ledelsen for at kunne fungere på jobbet og udfolde deres potentiale. Lykkes man med sin ledelse, kan medarbejdere med neurodivergens, ifølge ledelsesrådgiver **Trine Jordahn-Nielsen**, blive en stor gevinst for arbejdspladsen.

Den nye farmakonomelev kommer for sent. Igen. Apotekeren har taget en snak med hende om, at det er vigtigt at møde til tiden, når man arbejder på et apotek. Ellers går det ud over kollegaerne. Da uddannelsesaf-talen blev indgået, fortalte hun, at hun havde en diagnose – en eller anden bogstavkombination, som apotekeren nok har hørt om, men han er usikker på, hvad den dækker over. Han har ikke spurgt nærmere ind. Det hører til privatlivet, tænker han. Og han vil nødig virke som om, han snager. Det fik ham dog til at forklare ekstra grundigt, hvad det indebærer at arbejde på et apotek – herunder, at man skal møde til tiden. Hvorfor gør hun det så ikke?

Eksemplet er tænkt – men et billede på den situation, der kan opstå, når en leder rammer muren i sin bestræbelse på at få en medarbejder med neurodivergens til at leve op til arbejdspladsens krav. Begge

parter gør sig umage – men ingen lykkes. Sådan behøver det dog ikke være. Det ved Trine Jordahn-Nielsen, der har mange års erfaring med ledelse af medarbejdere med forskellige psykiatriske diagnoser og udfordringer.

At være leder for en medarbejder med ADHD, autisme, angst eller en anden af de mange diagnoser, der i disse år er i stigning, kræver en særlig tilgang – en tilgang, som vil være forskellig afhængig af medarbejderens udfordringer. Forstår man det, kan man, ifølge Trine Jordahn-Nielsen, få et godt og positivt samarbejde til begge parter fordel.

Forstå ansvarsprincippet

Først og fremmest må man forstå ansvarsprincippet, understreger hun. Det går ud på, at man som leder tager ansvar frem for at dømme medarbejderen.

”Man må til en start holde op med at se medarbejderen som stædig, doven, umotiveret, ulydig eller kravafvisende. På den måde fralægger man sig både ansvar og handlemuligheder. Man bliver magtesløs,” siger Trine Jordahn-Nielsen.

I stedet bør man bestemme sig for, at det ikke er medarbejderen, der er noget galt med men den kommunikation, man har med vedkommende, den viden, man har, eller de metoder man benytter i samarbejdet.

”Som leder må man stille sig selv spørgsmålet: hvad kan jeg selv gøre, når jeg støder på en udfordring i det daglige arbejde? Hvis man vil have mulighed for at påvirke en medarbejders adfærd, må man finde ud af, hvad man selv kan gøre,” siger hun. ●

Trine Jordahn-Nielsen holdt oplæg på Apotekerkonferencen den 11. maj 2023.

Man må til en start holde op med at se medarbejderen som stædig, doven, umotiveret, ulydig eller kravafvisende

Trine Jordahn-Nielsen
direktør og stifter af JURBEST

Trine Jordahn-Nielsen

Trine Jordahn-Nielsen er cand.jur. fra Københavns Universitet, ledelses- og bestyrelsesuddannet med 20+ års erfaring med organisation, bæredygtig for-ændring, socialøkonomi, topledelse, styring og rådgivning i offentlige og private virksomheder. Hun er direktør og stifter i virksomheden JURBEST.

3 pointer fra Trine Jordahn-Nielsen

1 Gå over broen

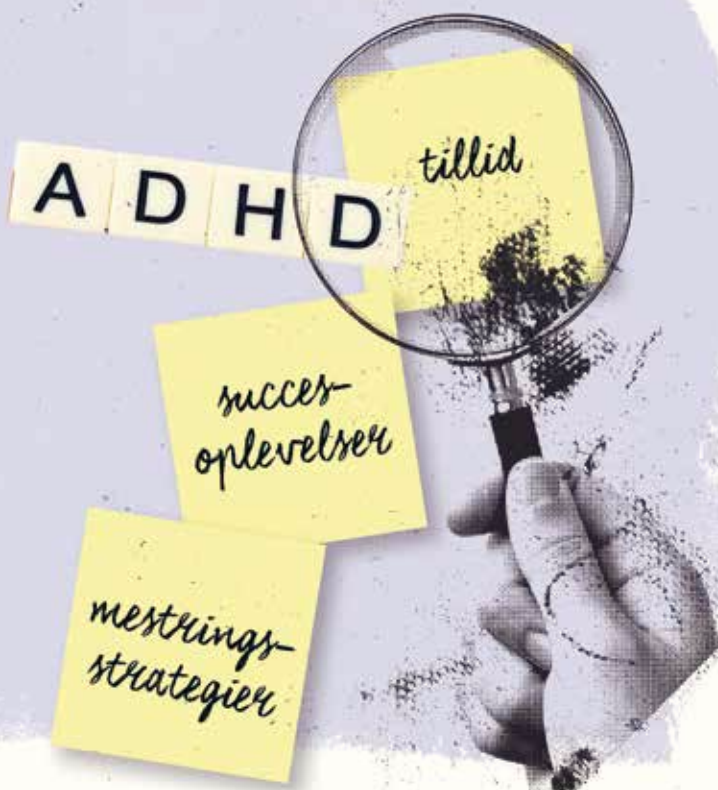
Forestil dig en bro. Lederen står på den ene side med sine krav og opgaver, der skal løses, og medarbejderen på den anden med sine udfordringer. I nogle situationer kan det, ifølge Trine Jordahn-Nielsen, være vigtigt at "gå over broen" til medarbejderen. Hvis medarbejderen kommer for sent, kan man gå over broen ved at tage en snak om, hvorfor det er svært at møde som aftalt til tiden. Man kan ikke påtage sig at løse problemet, og man skal tilbage på sin egen side af broen igen. Men ved at vise interesse - og ved at se medarbejderen et øjeblik - kan der åbnes for en vigtig dialog, som åbner for løsninger.

2 Benyt 80/20-modellen

80/20-modellen går ud på, at man 80 % af tiden stiller krav til medarbejderen, som er på niveau, eller lidt under, hvad man forventer, at vedkommende kan løse. 20 % af tiden stiller man krav, der går ud over, hvad medarbejderen er vant til og forventer. Idéen er at skabe læringsmæssigt momentum, der giver en succesoplevelse. Oplevelsen af formåenhed og succes skaber tillid til at turde kaste sig over opgaver, der ellers ville have været uoverskuelige.

3 Tilbyd mestringsstrategier

Alle mennesker har strategier for at mestre udfordrende situationer - nogle er hensigtsmæssige, andre uhensigtsmæssige og kortsigtede. At trække sig tilbage, at spørge om hjælp, at ryge hash og at give andre skylden er alle mestringsstrategier, som man kan benytte, når man for eksempel mødes med krav, man har svært ved at leve op til. Som leder kan man, ifølge Trine Jordahn-Nielsen, hjælpe en medarbejder, der har en uhensigtsmæssig mestringsstrategi, ved at tilbyde en ny forudsat at man har en forståelse for, hvad der ligger bag den uhensigtsmæssige adfærd - og den indsigt får man netop ved at gå over broen.

Veje til trivsel

Fortæl de gode historier i hverdagen

Fokus på at fortælle de gode historier i hverdagen har løftet den faglige stolthed i hjemmeplejen i Horsens.

I Horsens Kommune er medarbejdere i hjemmeplejen siden 2016 blevet uddannet til såkaldte hverdagsguide. Indsatsen har bidraget til, at der er kommet fokus og ord på fagligheden, og det har øget den faglige stolthed blandt social- og sundhedsmedarbejderne.

Som hverdagsguide er man med til at fortælle de gode historier fra hverdagen. I hjemmeplejen i Horsens går det ud på at sætte ord på de situationer, hvor man lykkes med at give de ældre en værdig behandling – og når man finder løsninger på svære situationer.

Bag indsatsen står journalist og forfatter Sascha Amarasinha. Ifølge hende kan fortællingen om det helt konkrete noget ganske særligt.

"De små historier forstærker den fælles fortælling om, at 'vi gør en forskel for borgerne.' Det, vi oplever sammen, skaber inspiration og læring. For historier kan noget helt særligt for os. De skaber billeder, som vi kan huske, vækker vores følelser, gør det abstrakte konkret og videregiver erfaringer og viden," siger Sascha Amarasinha.

Fokus på det konstruktive

Det er ifølge hende vigtigt, at det ikke kun bliver succeshistorierne, der deles. Man skal også turde tale om det svære, og gerne med fokus på det konstruktive og på, hvordan man lykkes med at finde løsninger.

"Der er meget energi i problemer, der ligger uden for os selv. Ved at fortælle hinanden historier fra hverdagen, hvor ting lykkes, flytter vi fokus væk fra det, vi ikke kan gøre noget ved til det, vi selv har indflydelse på og magt til at forandre," siger Sascha Amarasinha.

I Horsens Kommune har projektet forandret måden, der bliver talt om hverdagspraksis på, og den interne følelse hos medarbejderne er ændret.

"Følelsen af, at 'jeg har en faglighed, og at den bliver brugt og er vigtig og meningsfuld'; det giver energi og løfter faget," siger Sascha Amarasinha og fortsætter:

"Før var det nærmest umuligt at få medarbejderne til at stille op og fortælle om deres arbejde i hjemmeplejen, når kommunens kommunikationsfolk efterspurgte det. Efter projektet med hverdagsguide har der nærmest været kamp om at få lov til at stille op," fortæller hun. ●

Sascha Amarasinha holdt oplæg på Apotekerkonferencen den 11. maj 2023.

Følelsen af, at 'jeg har en faglighed, og at den bliver brugt og er vigtig og meningsfuld'; det giver energi og løfter faget

Sascha Amarasinha,
journalist og forfatter

Sascha Amarasinha er journalist og forfatter. Hun har udviklet programmet 'hverdagsguide' for Horsens Kommune.

Vi bruger for meget krudt på at brokke os over det, vi ikke kan ændre. Vi har faktisk et valg. At bruge krudtet på det, vi kan ændre, og lægge vores energi der

Citat fra en **medarbejder i hjemmeplejen** i Horsens Kommune

3 pointer fra Sascha Amarasinha

- 1 Gå forrest**
Gå forrest i at sikre den gode arbejdsplads, sætte fagligheden i spil og gøre den relevant og nærværende ved at sætte ord på den forskel, I konkret gør for borgerne.
- 2 Tal det positive op**
Tal om det, der lykkes og det, I er gode til. Det man sætter lys på, er det man ser.
- 3 Del det svære**
Fortæl ikke kun succeshistorierne, men sæt også ord på, når noget er svært – og ikke mindst, når I lykkes med at finde løsninger i svære situationer.

DEBAT. Personaleorganisationerne var inviteret til at give deres bud på, hvordan der kan skabes øget trivsel på apotekerne. Her er det formand for Farmakonomforeningen, Ann-Mari Grønbæk (tv.), og formand for Pharmad Danmark – Apotek, Pernille Jørgensen, i debat med Apotekerforeningens formand Jesper Gulev Larsen.

Apotekerkonferencen

10.-11. maj 2023 på Comwell Portside i København.

FOTO: MAGNUS KLITTEN

INSPIRATION. Der var masser af input at tage med hjem fra de to dages konference. Her er det Mia Thorne Hald, der lytter.

Hvornår er det meningsfuldt at arbejde på apoteket? Hvordan sætter man fagligheden i fokus? Og hvordan skal man som leder agere, hvis man gerne vil skabe en arbejdsplads, hvor kompetente medarbejderne har lyst til at blive?

Det var blandt de spørgsmål, som de omkring 100 apotekere, der deltog i årets apotekerkonference, blev klogere på, da to tætpakkede dage løb af stablen på Comwell Portside i Nordhavn i København den 10. og 11. maj.

Der var indlæg fra en række eksterne oplægsholdere, der gav hver deres bud på, hvad der er afgørende for at skabe den gode arbejdsplads. Desuden var formand for Farmakonomforeningen, Ann-Marie Grønbæk og formand for Pharmad Danmark – Apotek, Pernille Jørgensen inviteret til debat med formand for Apotekerforeningen Jesper Gulev Larsen om, hvordan man fremadrettet skal styrke arbejdsmiljøet på apotekerne. ●

SPØRGELYST. Der var stor spørgelyst under oplægget om ledelse af Generation Z. Her er det Baris Atalay.

Dyk ned i tre faglige highlights fra konferencen på de foregående sider.

PAUSE. Der var som sædvanlig rig lejlighed til at få vendt stort og småt i pauserne. Her er det Lars Persson (tv.) i snak med formand Jesper Gulev Larsen (i midten) og Kenneth Lokind.

I TRIVSEL. Jobtilfredsheden stiger signifikant hos medarbejdere, der har været på kursus i mentalisering, fortalte forskningschef på Pharmakon, Charlotte Verner Rossing.

UDVEKSLING. Der var god gang i snak og refleksion ved bordene. Blandt andet blev deltagerne bedt om at reflektere over, hvad der i sin tid drev dem til at blive apotekere. Her er det Anders Nicolai Nielsen (tv.), Annette Brasen (i midten) og Marianne Schmidt.

GENSYNSGLÆDE. Apotekerkonferencen er en god anledning til gensyn med tidligere kollegaer og bekendte. Her er det Susanne Bendixen og Alexander Wiberg-Hansen.

Hvad tog du med hjem fra årets apotekerkonference?

Anders Nicolai Nielsen,
apoteker på Søborg Apotek,
Buddinge Apotek og
Ordrup Apotek

Hvad er dit overordnede indtryk af konferencen?

Vi hørte meget og talte meget om ledelse. Det ved vi jo godt er vigtigt. Der var mange gode remindere, og jeg tænkte flere gange: Ahj, det skal jeg huske!

Hvad tager du med hjem?

Indlægget om ledelse af Generation Z var en øjenåbner. Det røg lige ind. Unge i dag er præget af noget helt andet end min generation. Det stiller krav til os som ledere om at håndtere de unge kollegaer anderledes. Der var meget i det, jeg kunne genkende. Hos mig arbejder vi i forvejen meget med anerkendelse. For den gruppe kollegaer er det måske endnu vigtigere. Det glæder jeg mig til at bringe ind i ledelsesgruppen.

Er der noget, du vil gøre anderledes?

I indlægget om ledelse af medarbejdere med neurodivergens havde hun (Trine Jordahn-Nielsen, red.) en pointe om, at det kan være en god idé at spørge til og prøve at forstå, hvad der sker hos kollegaer med særlige udfordringer. Hun kaldte det 'at gå over broen'. Jeg har tidligere tænkt, at det var for privat at gå ind i. Det har jeg nok ændret syn på.

Lene Hurup Kristoffersen,
apoteker på
Aarhus Aabyhøj Apotek

Hvad var dit overordnede indtryk af konferencen?

Overordnet syntes jeg, at det var nogle gode dage med relevante emner. Det er mit indtryk, at det var det generelle billede, og jeg snakkede med flere, som delte denne opfattelse. Karen Spuur er rigtig god og interessant at høre på.

Hvad tager du især med hjem?

Netværk for udvikling af Apotekspraksis er ikke kun for farmaceuter. Mentaliseringskurset kommer til at fylde en del for apoteket, når vi skal i gang med det. Drømmeskemaer og en forståelse for, at vi skal have det til at gå op med de vilkår, vi har på apotekerne. Når man inddrager medarbejderne i overvejelser om skemalægningen, giver det en bedre forståelse for problematikken.

Aslan Asghari,
apoteker på
Vanløse Løve Apotek

Hvad var dit overordnede indtryk af konferencen?

Det var en god blanding af mange forskellige indlæg og eksperter, der bekræftede os i, at vi gør det rigtige. Eksempelvis rådet om, at vi ikke sidder med vores mobiltelefon i pauserne. Jeg anbefaler, at vi i stedet taler sammen. Pauserne er vigtige, hvis vi skal have en god arbejdsplads og et godt arbejdsmiljø.

Det var også spændende at høre erfaringerne om programmet Hverdagsguider fra Horsens Kommune, for erfaringerne fra hjemmeplejen gælder jo også på apoteket: Vi skal bruge hinanden og dele vores hverdagspraksis. Det handler ikke om robotter og kunstig intelligens men om, at vi lægger os i selen i forhold til vores medmennesker og gør os umage for at hjælpe. Så er vi på det rette vej.

Hvad tager du især med hjem?

Jeg bliver bekræftet i, at det er vigtigt både at have fokus på medarbejdere og kunder. Og så lyder det spændende med netværket for udvikling af apotekspraksis. Det vil jeg overveje at blive mere aktiv i, for vi har brug for at videndele mere med hinanden.

Oplever din kunde allergiske symptomer i næsen, så anbefal produkter der virker lokalt

HALEON

Anbefal nasale kortikosteroider til behandling af persistierende allergisk rhinitis. Otrason er en lokalt virkende næsespray mod de 4 mest almindelige nasale allergisymptomer:

- Kløende næse
- Nysen
- Løbende næse
- Tilstoppet næse

Husk også at man kan bruge OtriCare Aloe Vera, en isotonisk saltvandsspray, til at lindre næsesymptomer ved allergi¹ ved at rense næsen for allergener i løbet af dagen.

Læs mere omkring vores næsesprays og andre produkter her haleonpro.dk

1. www.astma-allergi.dk/viden-om/hofeber/behandling-af-hofeber/nasespray-og-draber/

Otrason (fluticasonpropionat). **Indikation:** Forebyggende lokal steroidbehandling af høfeber og helårshinitis. **Dosering:** Voksne over 18 år: 100 mikrogram (2 pust) i hvert næsebor 1 gang daglig. Dosis kan reduceres til 1 pust i hvert næsebor 1 gang daglig. I visse tilfælde kan 2 pust 2 gange daglig være nødvendigt i en kortere periode. Den daglige dosis må ikke overstige 4 pust i hvert næsebor. Børn og unge under 18 år: Må ikke anvendes uden lægens anvisning. **Kontraindikationer:** Overfølsomhed over for indholdsstofferne. **Interaktioner:** Forsigtighed anbefales ved samtidig anvendelse af cytokrom P450 CYP3A4 hæmmere pga øget systemisk følsomhed og risikoen for systemiske bivirkninger. Kombination skal undgås med mindre fordelene opvejer den øgede risiko for systemiske kortikosteroid bivirkninger. **Forsigtighedsregler:** Hvis der efter 7 dages behandling ikke ses en forbedring eller symptomerne ikke er tilstrækkeligt kontrolleret, bør læge kontaktes. Læge bør konsulteres inden anvendelse ved samtidig brug af andre kortikosteroider, ved feber eller infektion i næsen eller bihulerne samt nylig skade eller kirurgi i næsen eller problemer med sår i næsen. Må ikke anvendes i mere end 6 måneder uden at lægen kontaktes. Forsigtighed ved ændring fra systemisk steroidbehandling – især ved mistanke om nedsat binyrebarkfunktion. Risiko for synsforstyrrelser. **Graviditet og amning:** Lægen skal konsulteres før anvendelse. **Bivirkninger:** Meget almindelig: Epistaxis. Almindelig: Tørhed og irritation i næse og svælg, hovedpine, ubehagelig smag og lugt. Meget sjældent: Overfølsomhedsreaktioner, anafylaksi/anafylaktiske reaktioner, bronkospasme, hududslæt, ødem i ansigt og tunge, perforation af næseskillevæggen, glaukom, øget intraokulært tryk, katarakt. Ikke kendt: Sløret syn. **Lægemiddelformer:** Næsespray, suspension. **Udleveringsgruppe:** HA(18). **Tilskud:** Klausuleret tilskud til bestemte sygdomme. **Pakningsstr. og priser:** 60 doser. Se dagsaktuel pris på medicinpriser.dk. Haleon ApS er indehaver af markedsføringstilladelsen. Trademarks owned or licensed by Haleon. ©2023 Haleon or licensor. Bivirkninger, både kendte og nyopdagede, bedes indberettet hurtigst muligt til Lægemiddelstyrelsen (www.meldenbivirkning.dk) eller Haleon Denmark ApS (mystory.nd@haleon.com)

De med (*) markerede afsnit er omskrevet og/eller forkortede i forhold til Lægemiddelstyrelsens godkendte produktresumé, som vederlagsfrit kan rekvireres fra Haleon Denmark ApS via mystory.nd@haleon.com eller telefon 80 25 16 27.

Udnyt BD Rowas™ nye Customer Learning Centre

Vi har lyttet til din tilbagemelding og kan nu præsentere vores nye kunderettede læringsplatform: Customer Learning Centre. Målet er at gøre det lettere for dig at bruge vores løsninger ved at give dig direkte adgang til et stort udvalg af brugervenligt uddannelsesmateriale. Ved hjælp af platformens e-læringsmoduler, instruktionsvideoer og lynvejledninger kan du fremover finde den nødvendige viden om vores lagerrobotter, når og hvor du har behov for det. Da vi ved, at tid er afgørende, har vi designet platformen, så du kan bruge den til at løse problemer og afhjælpe brugerfejl – hurtigt og effektivt.

Vi er banebrydende inden for automatisering og har i dag langt over 12.000 lagerrobotter installeret i over 60 lande. Vi har stor erfaring og ved, at det er vigtigt at yde målrettet kundeservice. Således er vores team af eksperter dedikeret til at hjælpe dig og være på forkant med vores nyskabende teknologi.

For at få adgang til Customer Learning Centre skal du blot besøge **clc.rowa.de** og logge ind med BD Rowas Single sign-on. Herefter kan du hurtigt finde eksperthjælp og udbygge din viden om vores lagerrobotter.

Lær mere om din BD Rowa™ produkter:
clc.rowa.de

Få hjælp til Customer Learning Centre via mail til:
DL-Training_Solutions@bd.com

Få hurtigt svar på brugerspørgsmål her:
<https://rowa.de/de/page/training-videos/>

Har du ikke et BD Rowa-log-in, eller har du ikke oprettet en BD Rowa™ Single sign-on-konto, skal du blot sende en e-mail til os på: **rowa.customerportal@bd.com**

Hos BD Rowa™ har vi forpligtet os til at levere værdi til vores kunder, og vi er glade for nu at kunne gøre dit arbejde lettere via Customer Learning Center.

Thomas Lacentra
Commercial Lead
MMS Rowa DRI
+45 2199 3860
thomas.lacentra@bd.com

bd.com/rowa

Ny bestyrelse valgt

Apotekerforeningens medlemmer har valgt Lisbeth Roslund Nielsen og Tue Askaa til de to ledige pladser i foreningens bestyrelse. Ingen af de fremsatte forslag fra medlemmerne blev stemt igennem.

AF: TRINE GANER FOTO: MAGNUS KLITTEN

Apotekerforeningens medlemmer har været ved de digitale stemmeurner, og der er nu sat navne på de apotekere, der træder ind på de to ledige pladser i foreningens bestyrelse. Der er tale om Lisbeth Roslund Nielsen, apoteker på Horsens Svane Apotek og Horsens Løve Apotek og Tue Askaa, der er apoteker på København Østerbro Apotek, København Øresunds Apotek og København Apoteket Trianglen.

De øvrige kandidater til de to ledige pladser var Lars Lundager Walmar, Hadsund Apotek, Lene Just Jørgensen, Bjerringbro Apotek og Hammel Frijsenborg Apotek, og Behzad Ghorbani, Taastrup Apotek.

Der er også stemt om fire medlemsforslag samt om et enkelt medlemsforslag til ændringer af foreningens love. Alle stillet af forskellige grupper af medlemmer på den generalforsamling, der blev afholdt den 10. maj (se boks).

Forslagene blev præsenteret på generalforsamlingen af henholdsvis Kenneth Lokind, Behzad Ghorbani og Bilal Marashdeh, hvor også formand Jesper Gulev Larsen fremførte bestyrelsens argumenter for at anbefale medlemmerne at stemme nej ved den efterfølgende urafstemning.

Kom forslagsstillerne i møde

Nu er afstemningen afsluttet, og ingen af forslagene blev stemt igennem. Det betyder dog ikke, at der ikke bliver lyttet. På generalforsamlingen kom formanden, på vegne af bestyrelsen, forslagsstillerne i møde på flere punkter.

Han anerkendte blandt andet, at der er gået for lang tid imellem den medlemstilfredshedsundersøgelse, der blev gennemført for nylig, og så den foregående, som er tilbage fra 2017.

"Det er for lang tid, og vi har også kigget hinan-

VALGT. Tue Askaa er valgt til bestyrelsen for en treårig periode. Han driver tre apoteksbevillinger på Østerbro i København.

den i øjnene og sagt, at vi synes, at man skal lave en medlemstilfredshedsundersøgelse minimum hvert andet år. Det er faktisk det, der er hensigten," sagde Jesper Gulev Larsen fra talerstolen.

Desuden tilkendegav han på generalforsamlingen, at bestyrelsen ville klarlægge fordele og ulemper ved forskellige afstemningsregler, så man som medlem bedre kan forholde sig til eventuelle ændringer på et sagligt grundlag.

"Vi (bestyrelsen, red.) har besluttet os for, at vi vil kigge på det her til efteråret. Så må vi snakke med en advokat. Og så må vi have det til diskussion rundt omkring i landet og se, om det giver anledning til, at vi ændrer den måde, vi vil gøre det på," sagde Jesper Gulev Larsen på generalforsamlingen.

Formanden genvalgt

Formand Jesper Gulev Larsen blev i øvrigt på generalforsamlingen genvalgt til en ny treårig periode i spidsen for foreningen. Han blev valgt med klapsalver og uden modkandidater.

Den nye bestyrelse har holdt konstituerende møde den 9. juni, hvilket er efter redaktionens afslutning. ●

Forslag til afstemning

Forslag 1

Evaluerings af administrationen/
sekretariatet i Apotekerforeningen
44 for / 104 imod

Forslag 2

Åremålsansættelser af direktører
i forening og datterselskaber
47 for / 100 imod

Forslag 3

Medlemstilfredshedsundersøgelse
i DA **41 for / 106 imod**

Forslag 4

Minimum 500 studiepladser
på farmakonomuddannelsen
47 for / 99 imod

Forslag 5

Ændring af Apotekerforeningens
love **48 for / 97 imod**

VALGT. Lisbeth Roslund Nielsen, der driver to
bevillinger i Horsens, er nyvalgt medlem af bestyrelsen.

THREE MORE YEARS. Formand Jesper Gulev Larsen blev på
generalforsamlingen i maj genvalgt. Han kan nu se frem til tre år
mere i spidsen for Apotekerforeningen.

Apotekerforeningens bestyrelse

Mia Bendix Andersen, Albertslund Apotek og
Hvidovre Apotek

Tue Askaa, København Østerbro Apotek, København
Øresunds Apotek og København Apoteket Trianglen

Mads Haaning, Sorø Apotek

Jesper Gulev Larsen (formand),
København Steno Apotek

Asger Rosenkilde Mortensen, Værløse Apotek

Lisbeth Roslund Nielsen, Horsens Svane Apotek og
Horsens Løve Apotek

Ute Pørksen, Ballerup Apotek

Suppleanter

Lene Just Jørgensen, Bjerringbro Apotek og Hammel
Frijsenborg Apotek (1. suppleant)

Lars Lundager Walmar, Hadsund Apotek (2. suppleant)

Behzad Ghorbani, Taastrup Apotek (3. suppleant)

Årligt destrueres for 410 mio. kr. medicinrester indsamlet på apotekerne

En analyse af de medicinrester, der bliver indleveret til apotekerne, dokumenterer, at store mængder medicin årligt går til spilde. Mange af de pakninger, borgerne afleverer til apotekerne, er uåbnede og stadig inden for holdbarhedsdatoen.

AF: MERETE WAGNER-HOFFMANN

Borgerne indleverer hvert år ubrugt medicin til apotekerne svarende til en værdi af 410 millioner kroner. Medicin, som sendes direkte til destruktion. Heraf er de 90 mio. kr. betalt af offentlige kasser som medicintilskud. Det viser beregningerne i en ny undersøgelse af de medicinrester, som borgerne indleverer på apoteket.

Undersøgelsen er baseret på 4.384 medicinrester, indleveret i løbet af en uge på 39 apoteker landet over. I gennemsnit svarede det til 112 indsamlede medicinrester per apotek på en uge. Apotekerne stod selv for at optælle, sortere og identificere medicinresterne – flere steder i

samarbejde med studerende på studieophold på apoteket. Den indleverede mængde svarer til, at der på landsplan bliver afleveret godt tre millioner pakninger med medicinrester.

Analysen af de indberettede data er foretaget af forskningsfarmaceut Trine Graabæk Hansen, Sygehusapotek Fyn, på opfordring fra Alliancen Stop Medicinspild.

Øget viden skal mindske medicinspild

"Formålet med at analysere den indsamlede medicin er at blive klogere på karakteren og omfanget af de medicinrester, som borgerne indleverer på apotekerne. Og ikke mindst at blive klogere på, hvorfor så meget medicin bliver leveret ubrugt tilbage. Det handler i den sidste ende om at finde ud af, hvad vi kan gøre for at mindske medicinspild," siger Birthe Søndergaard, sundhedsfaglig direktør i Apotekerforeningen.

Alliancen Stop Medicinspild består af Pharmadanmark, Giftforeningen, Ældre Sagen, Lægeforeningen og Danmarks Apotekerforening.

Alliancen søsatte sidste år i maj en kampagne for at fortælle borgerne om korrekt håndtering af medicinrester. Kampagnen var blandt andet synlig på apotekerne, som blev opfordret til at hænge plakater op med budskabet om, at medicin er farligt affald, der skal indleveres på apoteket og destrueres forsvarligt. Endvidere kørte kampagnen på de sociale medier.

Hver 5. pakning er uåbnet

Ud over at hæve borgernes vidensniveau om korrekt håndtering af medicinrester, ønskede alliancen at få en øget viden om den medicin, der bliver indleveret. Analysen er netop offentliggjort, og den afdækker, ifølge Trine Graabæk Hansen, en række interessante forhold

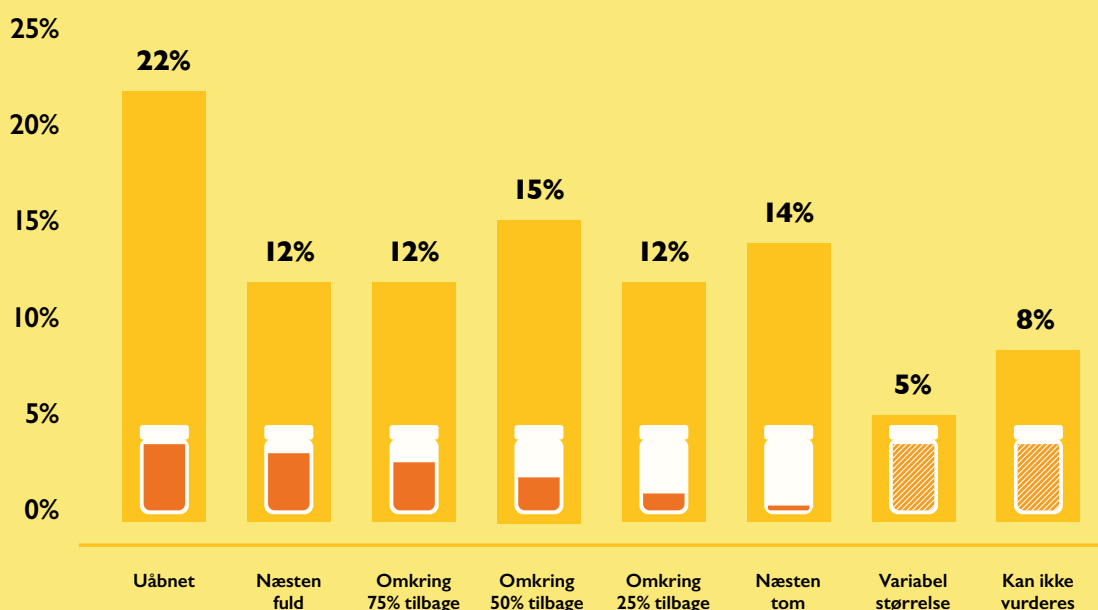
"En femtedel af de pakninger, apotekerne modtog, var uåbnede. Og mere end halvdelen af medicinen var stadig brugbar

DET ER VIGTIGT fortsat at minde borgerne om, at de skal aflevere medicinrester på apoteket. Derfor opfordres apoteket til at sætte denne information på indgangsdøren.

Dørstickeren her, kan den bestilles hos forsendelsen@apotekerforeningen.dk

Restindhold af afleverede medicinrester fra borgere på apoteker i Danmark 2022

Kilde: Undersøgelse af medicinrester afleveret af borgere på apoteker i Danmark, maj 2023

i forhold til holdbarhedsdatoen. I princippet kunne 14 procent af de afleverede pakninger bruges igen, da de hverken var åbne eller udløbet,” siger forskeren bag undersøgelsen og understreger, at det selvfølgelig hverken er lovligt eller forsvarligt at gensælge medicin, der har været ude af forsyningskæden.

Hun har sammenlignet med en tilsvarende hollandsk undersøgelse, der vi-

ser samme tendens. Her kan omkring 19 procent af den indleverede medicin i princippet bruges igen, da pakningen er uåbnet og uden skader, og da der er mindst seks måneder til udløb.

Det finder Birthe Søndergaard meget problematisk.

”Med den nuværende udfordring med restordre på levering af medicin, er det problematisk, at så meget medicin, der

bliver hentet på apoteker, ikke bliver anvendt. Det er også spild af penge”, siger hun.

Mest smertestillende sendes retur

De 39 apoteker, der har stået for at identificere den indleverede medicin, har også set på, hvilken type medicin der kommer retur. Og det er et noget blandet billede, der tegner sig: I alt blev der >

ANALYSE

- > fundet godt 1.600 forskellige slags lægemidler.

Smertestillende medicin tegner sig for næsten hver 10. indleverede pakning. Dernæst kommer antibiotika og øjenmidler (hver med 6 procent), midler mod obstruktive lungesygdomme (5 procent) og midler mod syrerelateret forstyrrelse (4 procent).

20 procent af den indlevede medicin kunne ikke identificeres – blandt andet fordi det var uden pakning, udenlandsk medicin eller doseringsæsker.

Flere årsager til returnering

Undersøgelsen ser også på årsagerne til, at medicinen blev returneret som medicinrest til apoteket. Oplysningerne er indhentet via et spørgeskema, som apotekets personale har udleveret til de borgere, der kom ind på apoteket for at

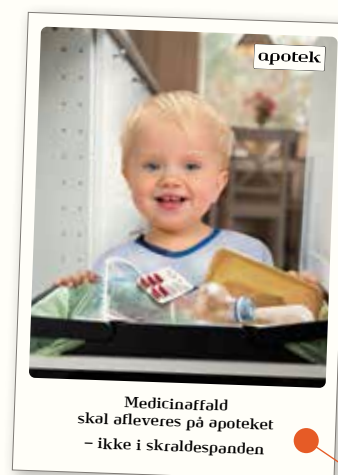
aflevere medicin.

364 borgere har besvaret spørgeskemaet, og 12 procent angav, at den indlevede medicin kom fra dødsboer. Den primære grund til at aflevere medicinen var, at holdbarheden var overskredet (46 procent), og at behandlingen ikke længere var aktuel (43 procent).

Som årsag til at behandlingen ikke længere var aktuel, angav borgerne, at behandlingen blev ændret af lægen eller blev afsluttet, inden hele pakken var brugt op. Der blev også sat kryds ved grunde såsom, at medicinen ikke virkede, eller havde bivirkninger, at symptomerne var væk, eller at borgerne aldrig var kommet i gang med behandlingen.

Undersøgelsen giver ny viden

Der findes ikke i forvejen et aktuelt overblik over, hvor meget medicin borgerne indleverer på apoteket. Så Birthe

Hvad er medicinaffald – og hvad er ikke?

I denne folder oplyser apotekerne om ordningen med indsamling af medicinrester på apotekerne.

Foto: Per Rasmussen

WALK THE TALK. Medicinrester skal afleveres på apoteket, lød budskabet i Alliancen Stop Medicinspilds kampagne, der kørte sidste forår. Her er det daværende sundhedsminister Magnus Heunicke, som er med til at kaste lys over budskabet, da han er forbi Næstved Løve Apotek for at aflevere sine medicinrester. Apoteker Jacob Hjelmte tager imod.

Søndergaard er tilfreds med, at undersøgelsen afdækker tallene bag.

"Vi har savnet et aktuelt tal for, hvor meget medicin, og af hvilken slags, der bliver indleveret. Så dette er en meget interessant analyse. Det er bekymrende, at så meget medicin bliver ordineret og ikke anvendt af borgerne. Men det er glædeligt, at borgerne afleverer deres medicinrester på apoteket i stedet for at smide medicinen i skraldespanden eller skylle den ud i toilettet," siger hun.

Dog mener hun, at der stadig er borgere, der ikke husker at få medicinen bortskaffet på en hensigtsmæssig måde.

"Derfor vil apotekerne vedvarende opfordre til, at man afleverer medicinrester på apoteket. Det kan for eksempel ske ved at sætte et skilt på indgangsdøren og jævnligt poste informationen på apotekets facebookside." ●

Kombinations- behandling øger chancerne for rygestop

Cirka 70-90 % af rygerne siger, at abstinenssymptomer og trang er årsagen til, at de ikke er i stand til at holde op med at ryge. Nikotinerstatningsterapi (NRT) kan hjælpe med at lindre fysiske abstinenssymptomer¹.

Nicotinell Medicinsk Tyggegummi fås med mint-, frugt-, icemint, spearmint og lakridssmag i 2 mg og 4 mg

Nicotinell 24-timers plaster fås i tre styrker; 7 mg, 14 mg og 21 mg

Nicotinell Sugetabletter fås med en frisk mint smag i 1 mg og 2 mg

¹ Everyday Health. Nicotine Withdrawal: How to Cope. <https://www.everydayhealth.com/quit-smoking/guide/nicotine/withdrawal/>. Accessed on 04 September 2019.

Læs mere om Nicotinell og vores andre produkter på haleonpro.dk

Nicotinell (nikotin), depotplaster (pl), tyggegummi (tg) og sugetabletter (st). **Indikation:** (pl): Hjælpe middel i forbindelse med tobaksafvænning. (tg): Til behandling af tobaksafhængighed ved at lette nikotintrang og nikotinabstinens og derved fremme rygestop hos rygere, som er motiveret til at stoppe med at ryge eller til at fremme en rygereduktion hos rygere, som ikke kan eller er uvilleg til at stoppe. (st): Behandling af tobaksafhængighed ved at lindre abstinenssymptomer herunder nikotintrang, og derved gøre tobaksafvænning nemmere eller til midlertidig rygereduktion hos rygere, der er motiverede til rygestop. ***Doseri:** (pl): Dosis bør vælges ud fra brugerens nikotinafhængighed. Behandlingstiden er individuel og brugerne skal stoppe rygning helt under behandlingen. Frigiver nikotin gennem hele døgnet og påsættes ren, tør, ubehåret og ubeskadiget hud. Plastrer må ikke appliceres på et hudområde der er rødt, beskadiget eller irriteret. For at undgå lokal irritation af huden bør brugen af samme hudområde undgås for mindst 7 dage. 24 timers anvendelse anbefales for at undgå rygetrang om morgenen, men hvis ønsket kan plastrer tages af ved sengetid. Bør ikke anvendes i mere end 12 måneder uden lægens anbefaling. Det anbefales at søge rådgivning fra læge eller apotekspersonalet. (tg): Dosis bør vælges ud fra brugerens nikotinafhængighed, dog højst 15 stk. a 4 mg pr. dag eller 24 stk. a 2 mg pr. dag. Behandlingstiden er individuel. Brug ud over 1 år anbefales ikke. Det anbefales at søge rådgivning fra læge eller på apoteket. Frigiver nikotin ved tygning, hvorfor korrekt tyggeteknik er vigtig. (st): Dosis bør vælges ud fra brugerens nikotinafhængighed, dog er den maksimale daglige dosis (1mg) 24 stk. (2mg) 15 stk. Behandlingstiden er individuel. Det anbefales at søge rådgivning fra læge eller på apoteket. Frigiver nikotin ved sugning, hvorfor korrekt sugeteknik er vigtig. ***Interaktioner:** Rygestop kan kræve justering af visse lægemidler. ***Forsigtighedsregler:** Må ikke anvendes ved overfølsomhed over for en af indholdsstofferne. Bør ikke anvendes af børn under 18 år samt under graviditet og amning uden lægens anvisning. Forsigtighed udvises hos patienter, der for nyligt har haft hjerteanfald, slagtilfælde, hjertesvigt, hjertestop, hjertesygdomme, for højt blodtryk, sukkersyge, overaktiv skjoldbruskkirtel, overaktive binyrer, har alvorligt svækket nyre- og/eller leverfunktion, krampeanfald eller mavesår, sår på tolvfingertarmen, betændelse i mund eller svælg, et betændt spiserør eller mavesmerter. (tg): Indeholder sorbitol (E420) og bør derfor ikke anvendes til patienter med hereditær fruktoseintoleranse. Gum-basen indeholder butylhydroxytoluen (E321), der kan forårsage lokalirritation af slimhinderne. (pl): Forsigtighed udvises hos patienter med kraftig rødme, kløe, udslett eller hævelse dér, hvor plastrer har siddet samt hos patienter der har oplevet krampeanfald. (st): Indeholder aspartam og må ikke anvendes til patienter med phenylketonouri (Følings sygdom). Indeholder maltitol (E965) og bør ikke anvendes til patienter med arvelig fruktoseintolerans. Maltitol kan give en mild, laksativ virkning. ***Graviditet og amning:** Må ikke anvendes uden lægens anvisning. Fordele og risici bør opvejes. **Bivirkninger:** Blistre i mundslimhinden kan forekomme i forbindelse med rygestop, men sammenhængen med nikotin er uklar. (pl): Meget almindelige: Søvnløshed** inklusiv mareridt** og insomni**, hovedpine**, svimmelhed**, kvalme**, opkastning**, reaktioner på applikationsstedet**. Almindelige: Nervøsitet**, tremor**, palpitationer, dyspnø, pharyngitis, hoste, abdominalsmerter**, dyspepsi**, obstipation**, diarré**, mundtørhed**, hyperhidrose, myalgi, artralgi, smerter på applikationsstedet, asteniske tilstande, træthed. Øvrige bivirkninger: Se produktresumé. Symptomerne markeret med ** kan også tilskrives abstinenssymptomer og for lav tilførsel af nikotin. (tg) og (st): Almindelige: Hovedpine, svimmelhed, mave-tarmgener, let irritation eller smerte i mund eller svælg, betændelse i mundslimhinden. Visse symptomer kan skyldes abstinenssymptomer og for lav tilførsel af nikotin. Øvrige bivirkninger: Se produktresumé. ***Overdosering:** Symptomer, der ligner dem, der forekommer ved overdreven rygning kan forekomme. **Pakninger:** (pl): 7 mg/24 timer, 14 mg/24 timer og 21 mg/24 timer: 7 og 21 stk. (tg): Spearmint: 2 og 4 mg: 24 og 204 stk. IceMint: 2 og 4 mg: 24 og 204 stk. Lakrids: 2 og 4 mg: 24 og 204 stk. Mint: 2 og 4 mg: 24 og 204 stk. Fruit: 2 mg: 24 og 204 stk; 4 mg: 204 stk. (st): Mint: 1 og 2 mg: 36 og 204 stk. **Udlevering:** HF, GlaxoSmithKline Consumer Healthcare ApS er indehaver af markedsføringstilladelsen. Trademarks owned or licensed by GSK. ©2022 GSK or licensor. Bivirkninger, både kendte og nyopdagede, bedes indberettet hurtigst muligt til Lægemiddelstyrelsen (www.meldenbivirkning.dk) eller GlaxoSmithKline (dk. info@gsk.com). De med (*) markerede afsnit er omskrevet og/eller forkortede i forhold til Lægemiddelstyrelsens godkendte produktresumé, som vederlagsfrit kan rekvireres fra GlaxoSmithKline Consumer Healthcare ApS via scanda.consumer-relations@gsk.com eller telefon 80 25 16 27. **Materialet er anmeldt til ENLI.**

Risikomanagerne inspirerede til det gode arbejde med utilsigtede hændelser

Det gode kvalitetsarbejde fortsætter på landets apoteker. Det viser de netop afholdte Q-møder. Her var blandt andet ny viden og inspiration om rapportering af utilsigtede hændelser fra de regionale risikomanagere på dagsordenen.

AF: ANNE-SOPHIE RØMER THOSTRUP

Hvordan kan den nye rapporteringspligt af utilsigtede hændelser (UTH'er) skabe fælles læring for apotekerne? Og hvorfor er det vigtigt, at apotekerne deltager aktivt i sagsbehandlingen af de hændelser, som de er involveret i? Det var blot nogle af de emner, som var på dagsordenen til de tre Q-møder, som er gennemført rundt om i landet i løbet af foråret.

De, samlet set, 129 deltagere - både apotekere, farmaceuter og farmakonomer fra landets apoteker - fik på møderne blandt andet besøg af de regionale risikomanagere. De gjorde deltagerne klogere på, hvordan den nye rapporteringspligt, som forventes at træde i kraft fra juli 2023, skal sikre, at der i højere grad end i dag skabes fælles læring i hele sundhedsvæsenet.

"UTH-systemet skal bruges til at lære af hinanden og til at dele viden og gode erfaringer. Det kan for eksempel være en hændelse, der er sket på dit eget apotek, og hvor I har fundet en god arbejdsgang, der skal medvirke til, at det ikke sker igen. Og det skal deles, så andre også kan få glæde af den viden. Læring af utilsigtede hændelser skal også ske på tværs i sundhedsvæsenet, så de øvrige aktører omkring patienten kan få gavn af rapporteringerne," siger risikomanager i Region Syddanmark, Vibeke Overgaard Madsen.

Ny rapporteringspligt og alvorlighedsklassifikation

Der skulle efter planen have været implementeret et nyt DPSD-system (Dansk patientsikkerheds database) i 2023, men det er udsat.

Til gengæld forventes der fra 1. juli en ny alvorlighedsklassifikation og en ny rapporteringspligt.

Med den nye rapporteringspligt, vil man skabe mere ensretning i hele sundhedsvæsenet. I dag er der nemlig store forskelle på, hvad de forskellige sektorer skal rapportere.

Den nye alvorlighedsklassifikation skal bidrage til, at man i højere grad har fokus på det, der kunne være sket, og dermed kan arbejde mere proaktivt med data og læring fra de utilsigtede hændelser. For rapportøren betyder det, at man i rapporteringen både skal tage stilling til den faktiske konsekvens og den mulige konsekvens, hvis fejlen ikke var blevet opdaget i tide.

Se mere på Styrelsen for Patientsikkerheds hjemmeside, hvor der findes materiale fra et nyligt afholdt webinar om den ændrede rapporteringspligt.

Kontakt i øvrigt den regionale risikomanager ved spørgsmål eller andet.

Ens for alle

Med den nye rapporteringspligt bliver pligten ens for alle i sundhedsvæsenet, og ud over alvorlige og dødelige hændelser skal der fremover rapporteres utilsigtede hændelser, der er læringspotentiale i. Det betyder eksempelvis, at apotekerne fremover skal rapportere hændelser, som ud fra en konkret vurdering kan bidrage til læring og forbedring af patientsikkerheden, selv om konsekvensen for patienten ikke er - eller kunne have været - alvorlig eller dødelig.

Sammen med den nye rapporteringspligt er der også ændret i alvorlighedsklassifikationen, og for rapportørerne betyder det, at der både skal angives den faktiske konsekvens og den mulige konsekvens. Hændelserne vil derefter få en samlet patientsikkerhedsrisiko, der anvendes af risikomanagerne i sagsbehandlingen.

Nuancerne skal med

De regionale risikomanagere understregede, at det er vigtigt, at apotekerne svarer tilbage, når de modtager en sag om en utilsigtet hændelse i deres e-Boks. Ellers udebliver nuancerne.

"Måske lå fejlen alligevel ikke hos apoteket, men det afkla-

res først, når apoteket fortæller deres side af sagen om den rapporterede hændelse. Hvis der ikke gives tilbagemeldinger til risikomanageren, får vi ikke det optimale ud af de rapporterede hændelser. En hændelse vil derved kun repræsentere rapportørenes synsvinkel, og viden og læring går derved tabt eller forbliver på det enkelte apotek. Det er meget ærgerligt," siger Vibeke Overgaard Madsen. ●

UTH-systemet skal bruges til at lære af hinanden og til at dele viden og gode erfaringer

Vibeke Overgaard Madsen

risikomanager i Region Syddanmark

Mod søsyge og køresyge

Postafen er en receptfri tablet mod køresyge til voksne, og børn fra 12 år. Udmærket at have med på rejsen eller ferien.

Det aktive stof meclozin, et antihistamin, dæmper de funktioner i det indre øre der har med balancen at gøre, og har på denne måde effekt mod utilpashed og opkastninger. Virkningstiden er ca. 12 timer. **Tabletten tages 1 time før afrejsen sammen med et måltid, vand eller andre alkoholfri drikkevarer.**

Postafen® 25 mg tabletter (meclozinhydrochlorid). **Indikationer:** Allergiske sygdomme, især urticaria, høfeber og allergisk rhinit. Transportsyge. **Dosering:** Allergiske sygdomme: Voksne og unge over 12 år: 1–2 tabletter (25–50 mg) daglig. Transportsyge: Voksne og unge over 12 år: 1–2 tabletter (25–50 mg) 1–2 timer før afrejse. **Kontraindikationer:** Søvnapnø. Overfølsomhed over for det aktive stof eller over for et eller flere af hjælpestofferne eller piperazinderivatet. Patienter med leverinsufficiens. **Særlige advarsler og forsigtighedsregler vedrørende brugen:** Hvis du har: forhøjet tryk i øjet, vandladningsbesvær eller forsnævring af blærehalsen, pylorostenose, nedsat bevægelighed af tarmen, myasthenia gravis, demens, vejrtrækningsbesvær eller tendens til kramper. Hvis du er ældre. **Graviditet og amning:** Postafen bør ikke anvendes under graviditet, medmindre det er klart nødvendigt. Bør ikke anvendes i ammeperioden, da det formentlig udskilles i modermælk. **Trafik- og arbejdssikkerhed:** Postafen kan især ved starten af behandlingen og ved øgning af dosis, påvirke evnen til at føre motorkøretøj eller betjene maskiner i væsentlig grad. **Bivirkninger:** Mere end 10 % af de behandlede patienter kan forvente at få bivirkninger. De almindeligste bivirkninger er døsighed, sedation, træthed og svækkelse. **Pakninger:** 10, 20, og 100 tabletter. **Priser:** Dagsaktuel pris findes på Medicinpriser.dk. **Udlevering:** Håndkøb - apoteksforbeholdt. Må kun udleveres til personer over 18 år. Dette er uddrag fra produktresumé dateret 4 april 2022, www.produktresume.dk. CampusPharma AB Karl Gustavsgatan 1A, 411 25 Göteborg Sverige. Tel +46 31 20 50 20. www.campuspharma.se. www.postafen.dk

VOXPOP

> **Charlotte Lill-Britt Jakobsen,**
farmakonom og kvalitetsansvarlig
på Aalborg Apotek i Aalborg

Hvad tog du med fra Q-mødet denne gang?

Jeg blev mindet om, hvorfor det er vigtigt, at vi fremover rapporterer alle UTH'er og ikke kun i forbindelse med sektorovergange, som det var tidligere. Det giver god mening, at risikomanagerne på den måde kan samle vores erfaringer, så man kan få et bredere billede og ikke kun skabe læring til internt brug. Jeg blev også opdateret på lovgivningen, blandt andet i forhold til reglerne om udenlandske recepter. Q-mødet er et godt forum, som minder os om, hvorfor vores kvalitetsarbejde er vigtigt. Og så kan man både dele erfaringer og frustrationer.

Lars Kristensen,
farmaceut på Hobro Apotek

Hvad tog du med fra Q-mødet denne gang?

Generelt synes jeg, at Q-møderne har været virkelig gode på det sidste. Der er altid noget, man kan tage med tilbage til apoteket. Opsamlingen til sidst var også rigtig god. Der var blandt andet noget lovteknisk information om recepthåndtering, og hvordan man kan fortolke en regel på forskellige måder.

Mette Wisbom Thomsen,
kvalitetsansvarlig farmaceut
på Glostrup Apotek

Hvad fik du ud af at deltage på mødet?

Den opdatering, som vi får til sidst omkring love og regler, har oftest en ting eller to, vi tager med hjem. Derudover giver møderne inspiration til andre måder at gøre tingene på. Her efter DDKM (Den Danske Kvalitetsmodel, red.) stille og roligt er lukket, har det været lidt svært at holde os selv til ilden. Derfor har vi på Glostrup Apotek arbejdet med en ny kvalitetsstruktur det seneste års tid. Derover har jeg netop taget initiativ til opstart af en ny netværksgruppe, som jeg præsenterede på Q-mødet, og som skal sætte fokus på kvalitetsarbejdet.

Generalforsamling i Det pharmaceutiske Understøttelsesselskab

Fredag den 27. juni 2023 kl. 10.00

afholdes der generalforsamling i Det pharmaceutiske Understøttelsesselskab.
Generalforsamlingen afholdes i Danmarks Apotekerforenings lokaler, Bredgade 54, København K.

Dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Beretning om selskabets virksomhed i det forløbne år.
3. Forelæggelse af regnskab.
4. Beslutning om decharge for bestyrelsen.
5. Fastsættelse af kontingent for det kommende år.
6. Valg af to medlemmer til bestyrelsen.
7. Valg af to suppleanter for bestyrelsesmedlemmerne.
8. Valg af to revisorer og en suppleant for disse.
9. Behandling af forslag.
10. Eventuelt.

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal indsendes til formand Jakob Tjelum på e-mail tjelum@apoteket.dk inden 19. juni. 2023.

Hørsholm Apotek har udviklet digitalt kvalitetsværktøj

På Hørsholm Apotek havde de ikke tid til at nå det kvalitetsarbejde, de gerne ville. Derfor udviklede de et særligt kvalitetsværktøj, som sikrer et systematisk og ensrettet kvalitetsarbejde på tværs af deres fem afdelinger.

På Hørsholm Apotek havde de svært ved at få kvalitetsarbejdet til at gå op i en højere enhed. Ambitionerne var der, men det var svært at finde tiden til at lave det kvalitetsarbejde, som de drømte om.

"Vi spurgte os selv, hvad der skulle til for at forbedre vores kvalitetsarbejde, og hvordan vi kunne gøre det på en smartere måde. Desuden ville vi gerne skabe en rød tråd i kvalitetsarbejdet, så det blev ens på alle afdelinger. Derfor udviklede vi vores kvalitetsværktøj," fortalte daværende souschef på Hørsholm Apotek, Alexander Wiberg-Hansen, i oplægget, som han holdt på Q-mødet sammen med kollegaen Yasin Gül, som også er souschef. Alexander Wiberg-Hansen er for nylig blevet udnævnt til apoteker på Amagerbro Apotek.

Værktøjet består af et ugeskema, som er lavet med udgangspunkt i en Google-kalender. Ugeskemaet viser alle de "skal-opgaver", som har førsteprioritet i forhold til kvalitetssikringen, og som skal udføres på de forskellige afdelinger. Det kan for eksempel være temperaturmålinger og narkoregnskab. Når medarbejderne har udført en opgave, markeres opgaven med et kryds, så man hele tiden har overblik over, hvilke opgaver, der er udført, og hvilke der mangler. På alle afdelingerne hænger der en skærm med ugeskemaet. Og er der sygdom og rotation i personalet, er det nemt for personalet at bruge systemet, selv om de er på en ny afdeling, fordi skærmene fungerer ens på alle afdelingerne.

Der er gået sport i kvalitetsarbejdet

Det nye værktøj har været med til at skabe større fokus på kvalitetsarbejdet i personalegruppen, fordi det giver et godt overblik og hjælper personalet med at huske dagens opgaver.

"Der er nærmest gået lidt sport i at få udført opgaverne, fordi personalet hele tiden kan følge med på skærmen og får mulighed for at krydse opgaverne af efterhånden, som de er udført," fortalte Alexander Wiberg-Hansen i oplægget.

Skemaet gør det dog ikke alene. En faktor, der er mindst lige

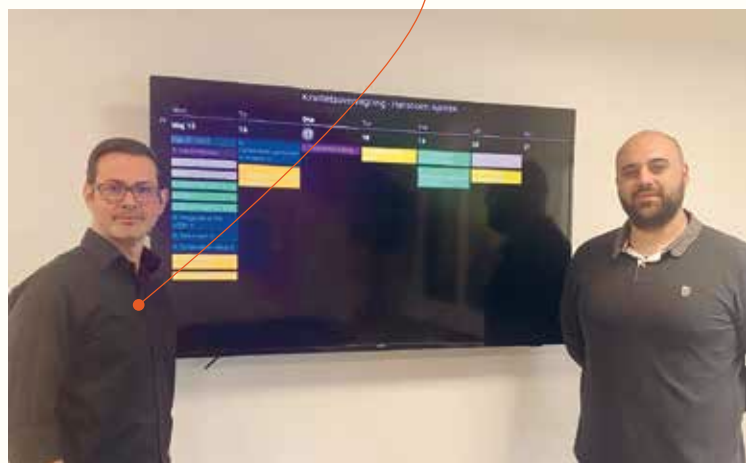
så vigtig på Hørsholm Apotek, er, at hele personalegruppen tager del i kvalitetsarbejdet. Det betyder, at opgaverne ikke kun udføres af den kvalitetsansvarlige på afdelingen men af hele personalegruppen. På den måde får alle medarbejderne et indblik i kvalitetsarbejdet og vigtigheden heraf.

Ugeskemaet bruges også til andre "skal-opgaver", som ligger ud over kvalitetsarbejdet, og på den måde samles alle dagens vigtigste opgaver i skemaet. Desuden er der mulighed for at skrive vigtige beskeder, som kører nederst på skærmen, så alle afdelinger kan se, hvis der for eksempel er tilbagekaldelse af medicin. På Hørsholm Apotek håber de, at værktøjet kan være med til at inspirere andre apoteker til at skabe mere systematik i deres kvalitetsarbejde.

Alexander Wiberg-Hansen, der er tidligere souschef på apoteket, og souschef Yasin Gül delte ud af deres erfaringer på Q-møderne. ●

Der er nærmest gået lidt sport i at få udført opgaverne, fordi personalet hele tiden kan følge med på skærmen og får mulighed for at krydse opgaverne af efterhånden, som de er udført

Alexander Wiberg-Hansen,
souschef på Hørsholm Apotek

VEJEN MOD VARIGT VÆGTTAB[#]

15-17%

15-17% gennemsnitligt vægttab
fastholdt i 68 uger^{1§}

1 GANG
UGENTLIGT

Ugentlig GLP-1-RA der
fysiologisk regulerer appetit¹

Signifikante forbedringer i
kardiometaboliske risikofaktorer
og fysisk funktion^{1,2*}

Indikation¹:

Wegovy[®] er indiceret som et supplement til en kaloriefattig kost og øget fysisk aktivitet til vægtkontrol, herunder vægttab og vægtvedligeholdelse, hos voksne patienter med et start-BMI (Body Mass Index) på

- $\geq 30 \text{ kg/m}^2$ (svær overvægt) eller
- $\geq 27 \text{ kg/m}^2$ til $< 30 \text{ kg/m}^2$ (overvægt) og mindst en vægtrelateret komorbiditet, såsom dysglykæmi (prædiabetes eller type 2-diabetes mellitus), hypertension, dyslipidæmi eller obstruktiv søvnapnø eller kardiovaskulær sygdom.

GLP-1-RA, glucagon-like peptide-1 receptor agonist.

[#] Ved uge 68 var det gennemsnitlige vægttab 14,9% for Wegovy[®] sammenlignet med 2,4% for placebo i STEP 1.¹

^{*} Semaglutid reducerede i forhold til placebo signifikant systolisk blodtryk med -5,1 mmHg [-6,3; -3,9], $p < 0,001$], HbA_{1c} (hos patienter med type 2-diabetes) med -13,5 mmol/mol [-15,5; -11,4], $p < 0,0001$, livvidde med -9,4 cm [-10,3; -8,5], $p < 0,0001$ og forbedrede den fysiske funktion målt med SF-36 (1.80 (1,18; 2.42), $p < 0,001$) hos personer med svær overvægt. I et studie blandt patienter med type 2-diabetes, der var i behandling med semaglutid 0,5 mg eller 1,0 mg, reducerede semaglutid risikoen for en større kardiovaskulær hændelse (MACE) med 26% sammenlignet med placebo.

[§] Data fra STEP 1 og 4 baseret på data fra figur 1 og 3 i SPC, hvor gennemsnitlig vægt ved baseline var 105,4 og 107,2 kg i hhv STEP 1 og STEP 4, og data ved frafald der er estimeret ved brug af multipel imputering.

Ansættelse inden studiestart er en god investering

Ansættelse af farmakonomstuderende på apoteket inden studiestart giver mulighed for en god og tryk start på apoteket. På Nørresundby Apotek har man gode erfaringer med tidlig ansættelse.

AF ANNE-SOPHIE RØMER THOSTRUP

Hvordan giver man kommende farmakonomstuderende den bedst mulige start på apoteket? Man ansætter dem i et ufaglært job nogle måneder før studiestart. Sådan lyder opskriften på Nørresundby Apotek, hvor apoteker Rikke Holm Løvaas har gode erfaringer med at ansætte de kommende studerende som servicemedarbejdere i månederne op til studiestart.

"Det giver en kæmpe tryghed for de studerende, at de kender apoteket, når de starter på uddannelsen i september. Jeg sørger altid for, at de bliver sat ind i it-systemerne, og at de kommer rundt i alle afdelingerne, så de lærer logistikken at kende. Det giver mulighed for at lave et roligt introforløb, og det er virkelig godt givet ud for alle parter," siger Rikke Holm Løvaas, som siden 2014 har brugt modellen med at ansætte de studerende op til studiestart.

"Det er naturligvis kun et tilbud, som man gerne må sige nej til, men indtil videre har alle takket ja," fortæller hun. I begyndelsen ansatte hun kun de studerende i to uger, men så udvidede hun til 4 uger, og i dag er de ofte ansat i to måneder. Hun har dog også haft flere studerende, som har været ansat i et halvt år eller mere op til studiestart.

Godt indblik i hverdagen

En af dem er Amna Al-Sheikhali. Hun er i dag tredjeårs elev på Nørresundby Apotek, og det år hun begyndte på farmakonomuddannelsen, var hun ansat på apoteket fra januar til september.

I løbet af ansættelsen fik hun både opgaver med vareopfyldning, rengøring og logistik, men hun fik også lov til at kigge farmakonomerne over skulderen.

"Jeg så, hvordan de rådgav kunderne, og det, synes jeg, var rigtig spændende, så det gav mig kun endnu mere lyst til at starte på uddannelsen. Jeg vil 100 procent anbefale andre studerende at blive ansat på apoteket inden studiestart. Man lærer meget af det, og det giver en stor tryghed, at man kender apoteket og kollegaerne på forhånd," siger Amna Al-Sheikhali.

En god investering

Men kan det overhovedet betale sig rent økonomisk at ansætte de studerende inden studiestart? Spørger man Rikke Holm Løvaas, er svaret "ja".

"Jeg ser ansættelsen som en god investering, som jeg får mange gange igen. Det er en kæmpe hjælp for os, at de kender apoteket, når de starter på uddannelsen," siger Rikke Holm Løvaas.

Nogle af de apotekere, som Farmaci har talt med, synes, at det kan være svært at finde opgaver nok til de studerende. Men den oplevelse deler Rikke Holm Løvaas ikke.

"Hvis jeg ikke lige har opgaver nok, får de lov til at sidde ude bag ved og læse op på vores instrukser eller orientere sig i deres studiebooks, som jeg altid forsøger at have klar, inden de starter," fortæller hun.

I forsøget på at give de kommende studerende et retvisende billede af, hvordan det er at arbejde på apoteket, giver hun dem også lørdagsvagter, selvom der typisk ikke er så mange opgaver til dem der.

"Det er vigtigt, at de også oplever, at weekendarbejde er en del af jobbet, og at de prøver at være på benene en hel dag. Og hvis der ikke er så mange opgaver om lørdagen, kan de i stedet kigge en farmakonom over skulderen," siger Rikke Holm Løvaas, som klart vil anbefale ordningen til andre apoteker.

Et uudnyttet potentiale

Det er dog kun få apotekere, som benytter sig af modellen med at ansætte de studerende inden studiestart. Sidste år var kun én ud af otte studerende ansat inden studiestart, og i følge Jens Tousgaard, som er chefkonsulent i Apotekerforeningen, er der et uudnyttet potentiale i ordningen, som flere apoteker kunne få gavn af.

"En ansættelse før studiestart skaber tryghed, fordi de studerende bliver en del af dagligdagen på apoteket. Men for nogle kan tiden også bruges til at afklare, om uddannelsen nu også er den rigtige," siger han og fortsætter:

"Det allervigtigste er dog, at al erfaring viser, at det er afgørende, at man arbejder aktivt på at skabe gode relationer til de studerende allerede inden studiestart, og her er ansættelsen jo en god mulighed, som flere apoteker kunne få glæde af". ●

Jeg ser ansættelsen som en god investering, som gavner hele apoteket. Det er en investering, som jeg får mange gange igen

Rikke Holm Løvaas apoteker, Nørresundby Apotek

Norsk studie har kortlagt sprogbarrierer på apoteket

Sprogbarrierer mellem apoteksansatte og borgere med indvandrerbaggrund kan afhjælpes, viser en norsk masterafhandling.

I NORGE UDGØR BORGERE med indvandrerbaggrund ca. 15 % af befolkningen. For disse borgere kan kommunikationsproblemer føre til forkert behandling i sundhedsvæsenet. Et norsk studie har undersøgt sprogbarriererne mellem apoteksansatte og borgere med indvandrerbaggrund og kigget på, hvordan disse kan reduceres.

Studiet var opbygget omkring metoden Design Thinking, som fremmer innovative løsninger på komplekse problemstillinger. Metoden består af fem faser: Empati, definer, idéudvikling, prototype og test. I empatifasen indsamledes data gennem et spørgeskema til 72 apoteksansatte, gennem interviews med borgere med indvandrerbaggrund og gennem observation af 150 ekspeditioner af borgere med indvandrerbaggrund på fem apoteker. Ud fra dataindsamlingen blev problematikken defineret, og idéer til håndteringen heraf blev foreslået. Afslutningsvist blev der udarbejdet en prototype i form af tegneserier, som skulle bidrage til kommunikationen. Prototypen blev testet på fem borgere med indvandrerbaggrund, som fik mulighed for at komme med forslag til forbedringer.

Under observationerne af de 150 ekspeditioner af borgere med indvandrerbaggrund sås det, at ved hver tredje ekspedition brugte apoteksmedarbejderen teknikker til at mindske sprogbarrieren. I cirka 10 % af ekspeditionerne var der stort set ingen kommunikation.

Studiet viste, at de sproglige udfordringer er almindelige og kan føre til fejlfortolkninger hos borgerne, men at visuelle hjælpemidler, som billeder og videoer, kan være nyttige. ●

Motiverende samtaler understøtter compliance hos kronisk syge

Motiverende samtaler har en positiv effekt på compliance, viser litteraturgennemgang.

MOTIVERENDE SAMTALER har en positiv effekt på compliance hos mennesker med kroniske sygdomme. Det viser en litteraturgennemgang af randomiserede, kontrollerede forsøg gennemført af franske og schweiziske forskere. Compliance dækker over patientens evne til at tage den ordi-

nerede medicin efter anvisningerne.

I litteraturgennemgangen fandt man i alt 54 kontrollerede forsøg, hvor den motiverende samtale enten blev undersøgt som eneste intervention, eller hvor den motiverende samtale indgik sammen med andre interventioner. Den motiverende samtale blev leveret på forskellige måder, for eksempel ved et fysisk møde eller som en telefonsamtale. Derudover var der forskel på antallet af samtaler og varigheden af dem ligesom der var forskel på de sundhedsprofessionelle og deres efteruddannelse i levering af samtalerne.

De fleste samtaler var målrettet voksne, der havde infektionssygdomme, hjertesygdomme, psykiske sygdomme eller endokrinologiske sygdomme.

Studiet viste, at der var en signifikant forbedring i compliance i 23 af de kontrollerede forsøg. Desuden var der en forbedring i de kliniske resultater i 19 af de kontrollerede forsøg, hvor patienterne viste færre sygdomssymptomer. Forskerne konkluderer, at den motiverende samtale understøtter patienternes compliance og forbedrer patientens kliniske tilstand. ●

Valproat

AF: AUGUST HOMBURG OG STINE FABRICIUS

Styr på den elektriske aktivitet

Valproat kan bruges til at behandle epilepsi, og det har sin primære virkning i centralnervesystemet. Den specifikke virkningsmekanisme er ikke endelig afklaret. Formentlig hænger effekten på den forstyrrede elektriske aktivitet i hjernen, som epilepsi er kendetegnet ved, sammen med en øgning i hjernen af neurotransmitteren GABA og en hæmning af natriumkanaler. GABA hæmmer overførslen af den elektriske impuls mellem nerveceller.

Den sorte trekant

Valproat er et 'lægemiddel under supplerende overvågning', og derfor har indlægssedler og produktresuméer for Valproat-præparater en sort omvendt trekant med information til sundhedspersoner. Valproat har siden 2015 tilhørt den gruppe af lægemidler, der overvåges mere intensivt end andre lægemidler. Årsagen er, at kvinder skal informeres bedre om risikoen ved brug af Valproat under graviditet og behovet for at bruge prævention.

Det perfekte opløsningsmiddel

I 1882 blev syntesen af valproinsyre for første gang rapporteret. Selvom det er et godt organisk opløsningsmiddel, begyndte man først at bruge det i 1962. Til alles overraskelse viste det sig, at opløsningerne havde en bemærkelsesværdig antiepileptisk virkning. Forskere besluttede derfor at undersøge valproinsyre for dens potentielle virkning mod epilepsi. De første succesfulde kliniske forsøg på mennesker blev rapporteret året efter, hvorefter behandlingen blev godkendt i Frankrig i 1967 og i USA i 1983.

Meget mindre migræne

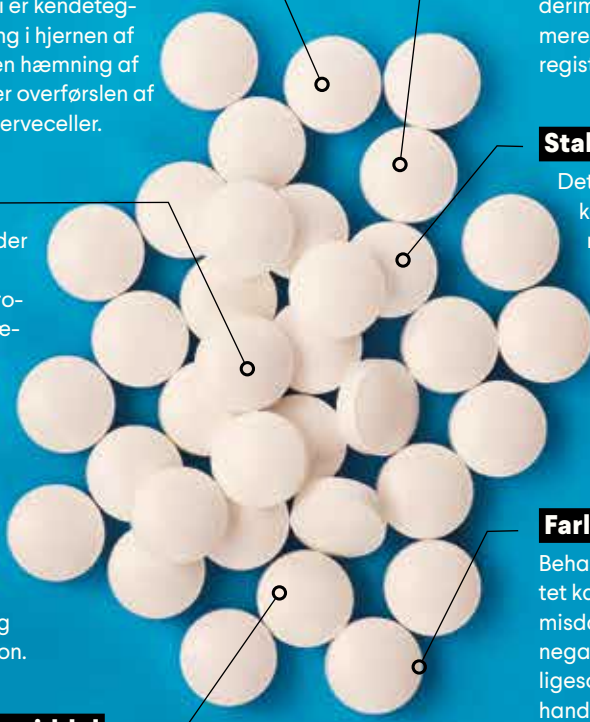
Valproat er udviklet til behandling af epilepsi, men videnskabelige undersøgelser har senere vist, at det også kan have en forebyggende effekt på migræne. Valproat fjerner dog ikke migrænen. Et realistisk behandlingsmål er derimod en halvering af anfald – hos nogle mere, hos andre mindre. Valproat er dog ikke registreret til brug som migrænebehandling.

Stabiliserer maniske episoder

Det vides ikke helt, hvordan valproinsyre virker i behandlingen af bipolar lidelse. Når mængden af GABA, der er en hæmmende neurotransmitter, øges i hulrummene mellem nervecellerne, sker der færre overførsler af elektriske impulser. Det kan have en positiv effekt på de symptomer, der følger med maniske episoder, som er forbundet med bipolar lidelse.

Farligt for gravide

Behandling med Valproat under graviditet kan medføre, at barnet bliver født med misdannelser. Derfor skal der foreligge en negativ graviditetstest inden behandling – ligesom der skal bruges prævention under behandling. Et nyt studie fra Aarhus universitet peger desuden på, at der er en sammenhæng mellem moderens brug af Valproat under graviditeten og barnets risiko for efterfølgende at udvikle en række forskellige psykiatriske sygdomme. Studiet viser, at 4 ud af 10 børn født af mødre med epilepsi, som havde brugt Valproat under graviditeten, fik stillet en psykiatrisk diagnose, inden de fyldte 18 år, og at midlet særligt var forbundet med øget risiko for sygdomme som autisme, ADHD og mental retardering. Kvinder, der bruger Valproat og som er gravide, eller ønsker at blive det, skal altid tale med deres læge om behandlingen.

Referencer:

1. Det godkendte produktresumé for Wegovy®.
2. Bohannon RW, DePasquale L. Physical Functioning Scale of the Short-Form (SF) 36: internal consistency and validity with older adults. J Geriatr Phys Ther. 2010;33(1):16-18.

Wegovy® (semaglutid)

Forkortet Produktresumé

Lægemiddelform: Injektionsvæske, opløsning, i fyldt pen. Klar og farveløs isotonisk opløsning. **Indikation:** Wegovy® er indiceret som et supplement til en kaloriefattig kost og øget fysisk aktivitet til vægtkontrol, herunder vægttab og vægtvedligeholdelse, hos voksne patienter med et start-BMI (Body Mass Index) på $\geq 30 \text{ kg/m}^2$ (svært overvægt) eller $\geq 27 \text{ kg/m}^2$ til $< 30 \text{ kg/m}^2$ (overvægt) og mindst en vægtrelateret komorbiditet, såsom dysglykæmi (præ- eller type 2-diabetes mellitus), hypertension, dyslipidæmi eller obstruktiv søvnapnø eller kardiovaskulær sygdom. **Dosering og administration:** Vedligeholdelsesdosis af semaglutid på 2,4 mg én gang ugentligt opnås ved at starte med en dosis på 0,25 mg. For at reducere sandsynligheden for gastrointestinale symptomer skal dosis øges over en periode på 16 uger til en vedligeholdelsesdosis på 2,4 mg én gang ugentligt. I tilfælde af signifikante gastrointestinale symptomer skal det overvejes at udskyde dosisstigning eller reducere dosis til den tidligere dosis, indtil symptomerne er blevet bedre. **Patienter med type 2-diabetes:** Ved opstart af semaglutid hos patienter med type 2-diabetes skal det overvejes at reducere dosis af samtidigt administreret insulin eller β -cellestimulerende midler (såsom sulfonfylurinstoffer) for at mindske risikoen for hypoglykæmi. **Glemte doser:** Hvis en dosis glemmes, skal den administreres hurtigst muligt og inden for 5 dage efter den glemte dosis. Hvis der er gået mere end 5 dage, skal den glemte dosis springes over, og den næste dosis skal administreres på den planlagte dag. **Ældre:** Dosisjustering pga. alder, er ikke nødvendig. Erfaring med behandling af patienter ≥ 75 år er begrænset. **Nedsat nyrefunktion:** Dosisjustering er ikke nødvendig ved let eller moderat nedsat nyrefunktion. Erfaring med brug af semaglutid til patienter med svært nedsat nyrefunktion er begrænset. Semaglutid anbefales ikke til brug hos patienter med svært nedsat nyrefunktion, herunder patienter med nysesygdom i slutstadiet. **Nedsat leverfunktion:** Dosisjustering er ikke nødvendig hos patienter med let til moderat nedsat leverfunktion. Erfaring med brug af semaglutid til patienter med svært nedsat leverfunktion er begrænset. Anbefales ikke ved svært nedsat leverfunktion og bruges med forsigtighed ved let eller moderat nedsat leverfunktion. **Pædiatrisk population:** Sikkerheden og virkningen af semaglutid hos børn og unge under 18 år er endnu ikke klarlagt. Ingen data. **Administration:** Wegovy® administreres én gang ugentligt, når som helst i løbet af dagen, med eller uden mad. Injicerer subkutan i maven, i låret eller i overarmen. Injektionsstedet kan ændres. Må ikke administreres intravenøst eller intramuskulært. Dagen for den ugentlige administration kan om nødvendigt ændres, så længe tidsrummet mellem to doser er mindst 3 dage (> 72 timer). **Kontraindikationer:** Overfølsomhed over for det aktive stof eller over for et eller flere af hjælpestofferne. **Særlige advarsler og forsigtighedsregler:** **Dehydrering:** Brug af GLP-1-receptoragonister kan være forbundet med gastrointestinale bivirkninger, der kan forårsage dehydrering, som i sjældne tilfælde kan føre til en forringelse af nyrefunktionen. **Akut pankreatitis:** Der er observeret akut pankreatitis i forbindelse med brugen af GLP-1-receptoragonister. Hvis der er mistanke om pankreatitis, skal semaglutid seponeres; og hvis akut pankreatitis bekræftes, må behandling med semaglutid ikke genoptages. Der skal udøves forsigtighed hos patienter med tidligere pankreatitis. **Patienter med type 2-diabetes:** Semaglutid må ikke anvendes som erstatning for insulin hos patienter med type 2-diabetes. Semaglutid må ikke anvendes i kombination med andre GLP-1-receptoragonistprodukter. **Hypoglykæmi hos patienter med type 2-diabetes:** Patienter, der behandles med semaglutid i kombination med sulfonfylurinstof eller insulin, kan have øget risiko for hypoglykæmi. Risikoen for hypoglykæmi kan nedsættes ved at reducere dosis af sulfonfylurinstof eller insulin, når behandling med en GLP-1-receptoragonist påbegyndes. **Diabetisk retinopati:** Hos patienter med diabetisk retinopati, der er i behandling med semaglutid, er der observeret en øget risiko for udvikling af komplikationer til diabetisk retinopati. Hurtig forbedret kontrol af blodglukose har været forbundet med en midlertidig forværring af diabetisk retinopati, men andre mekanismer kan ikke udelukkes. **Interaktioner:** Semaglutid forsinket ventrikeltømningen, og påvirker potentielt absorptionen af samtidigt oralt administrerede lægemidler. Semaglutid skal anvendes med forsigtighed hos patienter, der får orale lægemidler, som kræver hurtig gastrointestinal absorption. **Paracetamol:** Semaglutid forsinket ventrikeltømningen, vurderet ud fra farmakokinetik for paracetamol under en standardiseret måltidstest. Dosisjustering er ikke nødvendig ved administration sammen med semaglutid. **Oral kontraktion:** Semaglutid forventes ikke at reducere effekten af oral kontraktion. **Atorvastatin:** Semaglutid ændrede ikke den samlede eksponering for atorvastatin efter administration af en enkelt dosis. **Digoxin:** Semaglutid ændrede ikke den samlede eksponering eller $C_{\max}$ af digoxin efter én enkelt dosis. **Metformin:** Semaglutid ændrede ikke den samlede eksponering eller $C_{\max}$ af metformin efter en dosis på 500 mg to gange dagligt over 3,5 dage. **Warfarin:** Semaglutid ændrede ikke den samlede eksponering eller $C_{\max}$ af R- og S-warfarin efter en enkelt dosis på 25 mg. **Fertilitet, graviditet og amning:** Det anbefales, at kvinder i den fertile alder anvender kontraktion under behandling med semaglutid. **Graviditet:** Utilstrækkelige data. Må ikke anvendes under graviditet. **Amning:** Må ikke anvendes under amning. **Fertilitet:** Ukendt hos mennesker. **Virkning på evnen til at føre motorkøretøj eller betjene maskiner:** Påvirker ikke eller kun i ubetydelig grad evnen til at føre motorkøretøj eller betjene maskiner. Hvis semaglutid anvendes i kombination med sulfonfylurinstof eller insulin, skal der udvises forsigtighed for at undgå hypoglykæmi. **Bivirkninger:** **Immunsystemet:** Anafylaktisk reaktion. **Metabolisme og ernæring:** Hypoglykæmi hos patienter med type 2-diabetes. **Nervesystemet:** Hovedpine, Svimmelhed. **Øjne:** Diabetisk retinopati hos patienter med type 2-diabetes. **Hjerte:** Hypotension, Ortostatisk hypotension, øget hjertefrekvens. **Mave-tarm-kanalen:** Opkastning, Diarré, Forstoppelse, Kvalme, Mavesmerter, Gastritis, Gastroesophageal reflukssygdom, Dyspepsi, Eruktion, Flatulens, Abdominal distension, Akut pankreatitis. **Lever og galdeveje:** Cholelithiasis. **Hud og subkutane væv:** Hårtab, Angioødem. **Almene symptomer og reaktioner på administrationsstedet:** Træthed, Reaktioner på injektionsstedet. **Undersøgelser:** Forhøjet lipase/amylase. **Beskrivelse af udvalgte bivirkninger:** **Gastrointestinale bivirkninger:** Kvalme forekom hos 43,9% (16,1% for placebo), diarré hos 29,7% (15,9% for placebo) og opkastning hos 24,5% (6,3% for placebo). De fleste hændelser var milde til moderate i sværhedsgrad og af kort varighed. Forstoppelse forekom hos 24,2% af patienter (11,1% for placebo) og var mild til moderat i sværhedsgrad og af længere varighed. Patienter med moderat nedsat nyrefunktion kan hyppigere få gastrointestinale bivirkninger ved behandling med semaglutid. **Akut pankreatitis:** Hyppigheden af akut pankreatitis var hhv. 0,2% for semaglutid og $< 0,1\%$ for placebo. **Akut galdesten sygdom/cholelithiasis:** Cholelithiasis blev rapporteret hos 1,6% og førte til cholecystitis hos 0,6% af patienter. Cholelithiasis og cholecystitis blev rapporteret hos hhv. 1,1% og 0,3% af de patienter, der blev behandlet med placebo. **Hårtab:** Hårtab blev rapporteret hos 2,5% af de patienter, der blev behandlet med semaglutid og hos 1,0% af de patienter, der blev behandlet med placebo. Hændelserne var hovedsageligt milde i sværhedsgrad, og de fleste patienter kom sig under fortsat behandling. **Øget hjertefrekvens:** I fase 3a-studierne blev der observeret en gennemsnitlig øgning på 3 slag pr. minut (bpm) fra en baseline-middelværdi på 72 bpm hos patienter, der blev behandlet med semaglutid. Andelen af forsøgspersoner med en stigning i puls i forhold til baseline ≥ 10 slag/min., på et hvilket som helst tidspunkt i behandlingsperioden, var 67,0% i gruppen behandlet med semaglutid vs. 50,1% i placebo-gruppen. **Immunogenicitet:** Patienter kan udvikle antistoffer under behandling med semaglutid. Andelen af patienter, der blev testet positive for anti-semaglutid-antistoffer på et hvilket som helst tidspunkt efter baseline, var lav (2,9%), og ingen patienter havde anti-semaglutid-neutraliserende antistoffer eller anti-semaglutid-antistoffer med endogen GLP-1-neutraliserende effekt ved studiets afslutning. **Hypoglykæmi hos patienter med type 2-diabetes:** Klinisk signifikant hypoglykæmi blev observeret hos 6,2% af forsøgspersoner behandlet med semaglutid sammenlignet med 2,5% af forsøgspersoner behandlet med placebo. Der blev observeret hypoglykæmi med semaglutid både med og uden samtidig brug af sulfonfylurinstof. **Diabetisk retinopati hos patienter med type 2-diabetes:** Et 2-årigt klinisk studie undersøgte semaglutid 0,5 mg og 1 mg vs. placebo hos 3.297 patienter med type 2-diabetes, med høj kardiovaskulær risiko, langvarig diabetes og dårligt kontrolleret blodsukker. I dette studie forekom hændelser der blev bedømt som komplikationer af diabetisk retinopati hos flere patienter, som blev behandlet med semaglutid (3,0%), sammenlignet med placebo (1,8%). Dette blev observeret hos insulinbehandlede patienter med kendt diabetisk retinopati. I STEP 2 blev retinopati rapporteret af 6,9% af patienter behandlet med Wegovy®, 6,2% af patienter behandlet med semaglutid 1 mg, og 4,2% af patienter behandlet med placebo. **Overdosering:** Overdosering med semaglutid kan være forbundet med gastrointestinale symptomer, som kan føre til dehydrering. I tilfælde af overdosering skal der initieres passende understøttende behandling, baseret på patientens kliniske tegn og symptomer. **Opbevaringstid:** Fyldt pen, FlexTouch®: Før ibrugtagning: 3 år. Efter første brug: 6 uger. Opbevares under 30°C eller i køleskab (2°C-8°C). **Særlige opbevaringsforhold:** Opbevares i køleskab (2°C-8°C). Må ikke opbevares tæt på køleelementet. Må ikke fryses. Fyldt pen, enkelt dosis: Lad penhætten være påsat, når pennen ikke er i brug for at beskytte mod lys. **Udlevering:** Receptpligtigt lægemiddel. Lægemidlet er underlagt enkelttilskud. **Indehaver af markedsføringstilladelsen:** Novo Nordisk A/S. **Pakninger og priser:** Wegovy® 0,25 mg 1x1,5 ml, Wegovy® 0,5 mg 1x1,5 ml, Wegovy® 1 mg 1x3 ml, Wegovy® 1,7 mg 1x3 ml, Wegovy® 2,4 mg 1x3 ml. Dagsaktuelle priser findes på www.medicinpriser.dk. (DK225EMO00112).

Læs altid indlægssedlen omhyggeligt inden produktet tages i brug. Den fuldstændige produktinformation kan vederlagsfrit fås ved henvendelse til Novo Nordisk Denmark A/S, Kay Fiskers Plads 10, 2300 Kbh. S, telefon +45 80 200 240. Besøg også www.novonordisk.dk. (Ver. 07/2022.2).

Novo Nordisk Denmark A/S
Kay Fiskers Plads 10
2300 København S

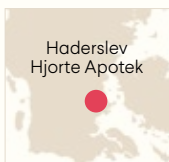
www.novonordisk.dk
Kundeservice: 80 200 240

1 GANG UGENTLIGT

wegovy®

semaglutid injektion **2,4 mg**

"Det første, vi skal arbejde med, er personalets trivsel og arbejdsglæde"

THEA KÆSTEL overtog Haderslev Hjorte Apotek den 1. maj 2023 efter sin mor Lene Kæstel.

Hvornår fandt du ud af, at du gerne ville være apoteker? Din mor er også apoteker. Har det været med til at inspirere dig i forhold til at gå samme vej?

Hele min gymnasietid har jeg sagt, at jeg i hvert fald ikke skulle læse til farmaceut, og jeg begyndte også først at læse biomedicin. Men så måtte jeg indse, at jeg jo var ret interesseret i farmaci. Og mens jeg så læste til farmaceut, holdt jeg fast i, at jeg i hvert fald ikke skulle arbejde på et apotek som min mor, og at jeg i hvert fald ikke skulle være apoteker. Efterhånden måtte jeg dog give efter, fordi jeg i virkeligheden syntes, at det var rigtig interessant. Det er nok meget klassisk, at man som ung har brug for at finde sin egen sti, men at man til sidst ikke kan løbe fra, at man faktisk brænder for det samme fag som sine forældre. I min blå bog fra både gymnasiet og fra universitetet stod der også, at jeg ville ende som apoteker, så det har jo nok ligget i kortene.

Hvad betyder det for dig, at det er din mors apotek, som du overtager?

Først og fremmest er jeg utrolig taknemmelig for, at det er lykkedes mig at få bevillingen, og at der var andre end mig, der kunne se, at det gav mening, at jeg overtog. Det betyder meget for mig, at det ligger i mit lokalområde, hvor jeg kender lægerne og kommunen. Og så har jeg jo arbejdet på apoteket i fire år, senest som souschef på den måde har det været en glidende overgang, og jeg kender både apoteket og personalet godt.

Hvad glæder du dig mest til?

Jeg glæder mig meget til at starte den nye rejse på apoteket sammen med mit personale. I min stilling som souschef har jeg i fællesskab med personalet talt om en masse drømme for apoteket, og nu glæder jeg mig til, at vi for alvor kan komme

i gang med at arbejde hen imod dem. Nu har jeg for eksempel mulighed for at lave en femårsplan.

Hvordan kan du bruge dine tidligere erfaringer i din nye rolle som apoteker?

Jeg har tidligere arbejdet med ledelse og projektstyring i mine ansættelser hos AJ Vaccines. Det er et område, som har min store interesse, og jeg brænder for at sætte mål og senere se, at de lykkes. Og det får jeg jo mulighed for som apoteker.

Hvad kommer du til at sætte særligt fokus på?

Det første, vi skal arbejde med, er personalets trivsel og arbejdsglæde. I den forbindelse har jeg en masse idéer men vil først og fremmest høre, hvad personalet tænker, og hvordan de mener, at vi får et godt arbejdsmiljø, hvor vi samtidig arbejder henimod vores faglige mål. Vi kommer i første omgang til at arbejde med et årshjul, som vi skal bruge de næste tre år. Og så skal vi også bare have det sjovt.

Hvilke udviklingspotentialer ser du på Haderslev Hjorte Apotek?

Da jeg kom tilbage for at arbejde på apotek, efter at have været væk fra branchen i nogle år, kunne jeg se, at der var sket en masse ting i forhold til sundhedsydelser. Det er jo en branche i udvikling, og derfor kommer vi også til at arbejde med at blive endnu dygtigere i forhold til sundhedsydelserne. Og vi er allerede rigtig godt i gang.

Kommer din mor stadig til at være en del af apoteket?

Nej, hun er ikke længere ansat, men hun har lovet at hjælpe med nogle administrative ting her i overleveringsperioden, og så har jeg jo mulighed for at sparre med hende. Hun er jo også interesseret i, at jeg bliver sat ind i de samarbejder, som apoteket har med kommunen, og som hun har lagt mange kræfter i. Men sådan tænker jeg også, at man ville gøre ved enhver anden overlevering. ●

CV: Thea Kæstel

2022: Souschef på Haderslev Hjorte og Løve Apotek

2019: Farmaceut på Haderslev Hjorte og Løve Apotek

2015: GMP-koordinator i GMP Fill og Finish, Operations, AJ Vaccines tidligere Statens Serums Institut

2014: Produktionsfarmaceut ved Region Sjælland Sygehusapotek

2014: Skrankefarmaceut Albertslund Apotek (vikar)

2013: Skrankefarmaceut Haderslev Hjorte Apotek (vikar)

2013: Cand. Pharm. Københavns Universitet

Født 1985

Redigeret af

AUGUST HOMBURG

LEDIG BEVILLING, GENOPSLAG

Bevillingen til at drive **Ulfborg Apotek** er genopslået ledig pr. 1. september 2023 med ansøgningsfrist 19. juni 2023. Ulfborg Apotek er en supplerende enhed til Lemvig Apotek, som drives af apoteker **Benedicte Hjerl Carstensen**.

ULFBORG

OPGIVELSE AF BEVILLING

Apoteker **Marianne Dencker Nielsen, Odense Sct. Knuds Apotek** har fået tilladelse til at opgive sin bevilling med udgangen af december måned i år.

LUKNING

Kolding Løve Apotek, som drives af apoteker **Line Aarøe Rasmussen**, har lukket filialen **Kolding Løve Apotek-Jernbanegade** den 31. maj 2023. Line Aarøe Rasmussen driver ud over hovedapoteket fortsat filialerne Kolding Løve Apotek-Storcenter og Løve Apoteket Vonsildvej.

KOLDING

UDNÆVNELSE

Thomas Kenneth Nielsen-Isaksen er udnævnt til apoteker på **Roskilde Dom Apotek**. Han overtager bevillingen fra Lægemiddelstyrelsen, der har drevet den siden den 19. april 2023, hvor tidligere apoteker Mads Korsholm opgav den. Thomas Kenneth Nielsen-Isaksen kommer fra en stilling som director for PV Operations hos Ferring Pharmaceuticals. Før det har han blandt andet erfaring fra en stilling som souschef på Hundige Apotek. Thomas Kenneth Nielsen-Isaksen overtager apoteket den 1. juli.

OVERTAGELSE

Korsør Apotek ved apoteker **Søren Ringsmose-Pedersen** overtager filialen **Klosterparkens Apotek** fra Ringsted Apotek. Nytiltrådt apoteker på Ringsted Apotek er Baris Atalay.

ODENSE

ÆNDRET TILKNYTNING

Den 1. juni 2023 ændrede **Humblebæk Apotek** og **Espergærde Apotek** status, så Espergærde Apotek nu er hovedapotek, og Humlebæk Apotek filial af Espergærde Apotek. Begge enheder drives af apoteker **Lars Arboe Harild**, som også driver filialen i Fredensborg.

LUKNING

Apoteker på Farum Apotek **Vural Kocak** lukker filialen Apoteket **Farum Hovedgade**. Apoteket havde sidste åbningsdag den 3. juni 2023. Vural Kocak driver, udover hovedapoteket, fortsat filialerne Lyngø Apotek, Østerfælled Torv Apotek og Nordhavn Apotek.

ESPERGÆRDE
HUMLEBÆK

FARUM

ROSKILDE

KØBENHAVN

RINGSTED

UDNÆVNELSE

Apoteker **Alexander Wiberg-Hansen** har fået bevilling til at drive **København Amagerbro Apotek**. Han overtager apoteket den 1. juli 2023 efter Peter Traulsen, der går på pension. Alexander Wiberg-Hansen kommer fra en stilling som souschef på Hørsholm Apotek.

ARCHIV FOR PHARMACI OG CHEMI

202. bind - 180. årgang - Nr. 5
16. juni 2023

apotek

UDGIVER

Danmarks Apotekerforening
Bredgade 54
1260 København K
+ 45 33 76 76 00
farmaci@apotekerforeningen.dk

FORSIDE

Mai-Britt Amsler

REDAKTION

Ansv. redaktør: Lene Lund Hansen
Daglig redaktør: Trine Ganer

GRAFISK PRODUKTION

Layout: Esben Bregninge Design
Tryk: Stibo Complete

ANNONCESALG

Media-Partners
Hanne Kjærgaard
Tlf.: 2967 1436
hanne@media-partners.dk

MEDLEM AF

 DANSKE MEDIER

KONTROLLERET AF

 DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL

KONTROLLERET OPLAG

1.131 i perioden 1. juli 2021 – 30. juni 2022

FARMACI NR. 6 - 2023

UDKOMMER

fredag den 25. august 2023

POST**PP**

DANMARK

Magasinpost SMP
46446

RESOURCE® ULTRA FRUIT

– endelig en saftbaseret ernæringsdrik
med **EKSTRA MEGET PROTEIN**

**300
kcal****14 g
Protein**

Resource® Ultra Fruit er en saftbaseret ernæringsdrik, som indeholder **75 % mere protein** end andre saftbaserede ernæringsdrikke på markedet. Et **læskende og velsmagende alternativ** til de mælkebaserede ernæringsdrikke, som samtidig er god og næringsrig væske istedet for vand, saft eller juice. Resource® Ultra Fruit indeholder **100 % valleprotein** og **er fedtfri**.

Information til sundhedsfagligt personale

Resource® Ultra Fruit er en fødevare til særlige medicinske formål og skal anvendes under lægelig overvågning. Beregnet til ernæringsmæssig håndtering af patienter med underernæring eller i ernæringsmæssig risiko.